Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 8 זייטען

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 196 (888) | Łódź, Wtorek 24 Sierpnia 1926 | פירטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דינסטאָג יר אלול תרפ״ו. | Nr. 196 (888)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

נאַציאָנאַלע מינדערהייטען-פראַגע

ווערט בעהאַנדעלט דורכ׳ן פּאָליטישען-קאָמיטעט.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון פּאָליטישען קאָמיטעט איז ווייטער בעהאַנדעלט געוואָרען דער מעמאָריאַל פון אינערן-מיניסטער מלאָדזיאַנאַווסקי וועגען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. די זיצונג איז נישט פאַרענדיגט געוואָרען.

דער שווער-פּונקט פון די דערוויילינגע פארהאַנדלונגען איז וועלכע נאַציאָנאַליטעט זאָל קודם-כל גענומען ווערען אין בעטראַכט ביים ערלעדיגען דעם פּונקט וועגען די מינדערהייטען. די דאָזיגע פראַגע וועט ערלעדיגט ווערען אויף דער נאָהענטסטער זיצונג.

ווערט מיטגעטיילט, אַז קאָנדיליס האָט געשאַפען אַן אויסעראָרדענטליכע אויספאָרשונגס-קאָמיסיע, וואָס זאָל צוזאַמענשטעלען דעם בעשולדיגונגס-אַקט געגען פּאַנגאַלאָס און זיינע מיניסטאָרען. דער גאַנצער קאַבינעט איז אַרעסטירט. די מיליטער-צענזור איז אָפּגעשאַפט געוואָרען.

לאָנדאָן, 23 (פּאַט) רייטער אַגענטור מעלדעט פון אַטען, אַז פּאַנגאַלאָס איז אַרעסטירט געוואָרען אויף דער שיף „פערגאַמאָס״ מ׳האָט איהם איבערגעפיהרט אויף דער שיף „לעאָן״ וועלכע איז אָנגעקומען קיין קאָראַטסיני (?)

אַטען, 23 (פּאַט) פּאַנגאַלאָס צוזאַמען מיט 6 אָפיצירען פון זיין סוויטע איז אַריבערגעפיהרט געוואָרען אויף פּירעי, וואו ער איז אינטערנירט געוואָרען אינ׳ם מיליטער שפּיטאָל.

אַטען, 23 (פּאַט) אין די אויסלענדישע דיפּלאָמאַטישע קרייזען איז מען זיכער אַז די אויסלענדישע פּאָליטיק וועט נישט געענדערט ווערען.

ווין, 23. (פּאַט) „אַלגעמיינע צייטונג״ טיילט מיט פון אַטען, אַז צווישען די אויספיהרער פון דער איבערקערעניש, זענען אויך געווען עלעמענטען, וואָס האָבען געוואָלט צוריק איינפיהרען דאָס קעניגטום אין גריכענלאַנד.

אויף דער קאָנפערענץ וועלכע ס׳האָט צוזאַמענגערופען דער געוועזענער גריכישער קעניג, זענען געמאַכט געוואָרען אַלע פאָרבערייטונגען אויפ׳ן פאַל אַז ס׳וועט פּראָקלאַמירט ווערען דאָס קעניגטום, אין אַזאַ פאַל וואָלט דער געוועזענער קעניג באַלד צוריקגעקעהרט קיין גריכענלאַנד.

אַמעריקאַנישע עקספּערטען-קאָמיסיע אין רוסלאַנד.

ריגאַ, 23 (ספּ. טעל.) אין מאָסקווע ווייליט איצט אַ ספּעציעלע אַמעריקאַנער זאַכקענער-קאָמיסיע פון 25 פּערזאָן. די קאָמיסיע האָט די אויפגאַבע אויסצופאָרשען די ווירטשאַפטליכע פעהיגקייטען פון רוסלאַנד, די אויפנאַהמס פעהיגקייט פון אינערליכען מאַרק, איהר צאָהל-פעהיגקייט און די נויטווענדיגקייט פון אינוועסטיציעס אין דער בערג-אינדוסטריע און אין דער לאַנדווירטשאַפט.

אינטערנירט פּאַנגאַלאָס׳ן.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות פון אַטען איז פּאַנגאַלאָס ענטלאָפען אויף דער קאָנטער-טאָרפּעדאָ שיף „פערקאַמאָס״. צוויי קרייסערס האָבען זיך באַלד געלאָזט איהם נאָכיאָגען. מ׳רעכענט, אַז פּאַנגאַלאָס וועט זיך בעמיהען דערגרייכען מאַלטאַ.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.) פון אַטען

קורצע טעלעגראַפישע ידיעות.

מאָסקוואַ, 23 (פּאַט). אורוגוואַי האָט אַנערקענט סאָוויעט-רוסלאַנד דעיורע.

ניו-יאָרק, 23 (פּאַט). דאָ איז געשטאָרבען דער קינעמאַטאָגראַפישער אַרטיסט רודאָלף וואַלענטינאָ.

לאָנדאָן, 23 (פּאַט) אין נאָטינגאַמשיר און דערבישיר האָט מען היינט צום ערשטען מאָל נאָכ׳ן אויסברוך פון שטרייק אָנגעהויבען אַרבייטען. צו דער ערשטער אַ ביימס-שיכט האָבען זיך געמעלדעט 6,000 אַרבייטער.

13-טע מלוכה-לאָטעריע.

10-טער טאָג ציהונג.

15.000 זל. — נ׳ 9041
10.000 זל. — נ׳ 32795.
5.000 זל. נ׳ 51342.
2.000 זל. — נ״נ 27300 33233 39468 47705.
1.000 זל. — נ״נ 1635 11554 19363 14381.
600 זל. — נ״נ 1667 2715 3891 4234 9828 18953 23953 48398 45776 63509. 39660 40147 42092 44027 46904 50130 51912 53243 54418 58678 63604.
500 זל. — נ״נ 1843 2415 6516 8647 16511 21622 34642 12038 12558 13938 13228 14616 15028 15272 15945 16500 17348 17356 17481 17600 18649 18737 19681 21046 21779 22118 22490 22561 22858 23064 23966 24162.

בעסטיאַלישער מאָרד איבער אַ יוד.

מעסער-שטעכער מאַכען אַ דורכגעהער וואונדען אין האַנד און פּלייצע און שיסען אין צוניפגעלאָפענעם עולם. — דער פערוואונדעטער יוד איז באַלד געשטאָרבען אין שפּיטאָל.

די באַלוטער איינוואוינער זענען נעכטען אַרום 10 אַ זייגער אין אָוונד בעאומרוהיגט געוואָרען צוליב אַ שוידערליכער רציחה, וואָס אַ אונבעקאַנטע באַנדע האָט אויסגעפיהרט איבער׳ן 31-יעהריגען יודישען שמאַטע-הענדלער חיים סלאָמקאַ פון מלינאַרסקאַ-גאַס 14.

געהענדיג אַהיים איז סלאָמקאַ אומגעריכטערהייט הינטערווייליכטס בעפאַלען געוואָרען פון עטליכע אונבעקאַנטע פּערזאָנען, וועלכע האָבען איהם דערלאַנגט מעסערשטעך אין דער רעכטער האַנד און אין דער פּלייצע. אָריענטירענדיג זיך אין דערלאַגע, האָט סלאָמקאַ בעל-כרחו גענומען אַנטלויפען. די אַנפאַלער האָבען זיך, ווייזט אויס נאָך נישט געהאַט בענוגענט מיט די מעסער-שטעך, און האָבען איהם נאָכגעיאָגט.

די דורכגעהער, וואָס זענען אַלאַרמירט געוואָרען פון די אויפגעהויבענע געוואַלדען, האָבען געוואָלט ראַטעווען דעם שווער-פערוואונדעטען סלאַמקאַ און אגב, פערהאַלטען די רוצחים. ווילענדיג זיך בעפרייען פון דעם געדיכטען עולם דורכגעהער האָבען די אָנפאַלער גענומען שיסען אין דער לופטען און אין די מענשען, און דערביי נישט אויפגעהערט נאָכיאָגען דעם ענטלויפענדען קרבן.

אַהן כוחות און אַ אָפּגעלאָפענער מיט בלוט איז סלאָמקא אַריין אין הויז פון מלינאַרסקאַ 8, צוגעשלעפּט זיך צו דער טיר פון ה׳ גבריאל זילבערשאַץ׳ס וואוינונג, וואוהין ער איז אַריינגעפאַלען קרעכצענדיג קוים: „גנבים האָבען מיך געשטאָכען״.

די שטוביגע ביי ה׳ זילבערשאַץ האָבען געראַטעוועט סלאַמקא׳ן, און גלייכצייטיג אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע. ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז סלאָמקא האָט בעקומען צוויי טיפע וואונדען אין דער פּלייצע אַזוי, אַז די לינגען זענען איהם דורכגעלעכערט געוואָרען.

דער פערוואונדעטער איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

ווען אונזער מיטאַרבייטער איז אָנגעקומען אויפ׳ן אָרט פון מאָרד און צונויפגעקליבען די ערשטע פּרטים, איז די געגענד פון בושזשינער ביז זאַווישאַ גאַס ממש פערהילכט געוואָרען פון שוידערליכע יללות: חיים סלאָמקאַ איז אין שפּיטאָל געשטאָרבען. ער האָט איבערגעלאָזט אַ פרוי מיט 4 קליינע קינדער.

מ׳שמועסט שטאַרק, אַז דער מאָרד איבער סלאָמקא׳ן זאָל זיין אַ נקמה-אַקט.

די פּאָליציי פיהרט אַ אויספאָרשונג. נעכטען אָוונד איז קיין איינער פון דער באַנדע נישט ענטדעקט געוואָרען.

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט האָב איך די עהרע מיטצוטיילען דער ג׳ קונדשאַפט, אַז פון היינט, דינסטאָג, דעם 24 טען ד. ח. 4 אַ זייגער נאָכמ׳ ווערט געעפענט אויף דער

פּעטריקאָווער 45 רוג זשעלאַנאַ

אַ ביער-האַלע

מיט פער-שידענע גערויכערטע פליישען פון איינענע אויסאַרבייטונגען

דערביי מאַך איך אויפמערקזאַם, אַז מיינע געשעפטען, וואָס געפינען זיך אויף די פאָלגענדע אַדרעסען: צענטראַלע: זאַוואַדזקאַ 9, טעל. 48-09. פיליאַלען: נאַוואָ-זמיעסקאַ 24 טעלעפאָן 49-42, חבסאַ-ניאַ 50 און די ערשט ניי-ערעפענטע פיליע פּעטריקאָווער 45, טעל. 30-41, זענען שטענדיג פערזעהען מיט די בעסטע געשמאַקסטע גערויכערטע פליישען. עמפעהלענדיג זיך אויף ווייטער הצלחן דער ג׳ קונדשאַפט, פערבלייב איך

מיט אַכטונג ד. דיאַמענט.

375

צו די מיטגלידער

פון צענטראַלען סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד

(פּעטריקאָווער 10)

כדי צו פערמיידען איבעריגע קאָסטען, מאַכען מיר אויפמערקזאַם אונזערע מיטגלידער אַז אין הכנסה-מיס׳ן לעגטען ציר קולאַר, פון פינאַנץ מיניסטעריום וועלען פאַר אַלע פערלעגענע שטייערן וועלכע

וועלען נישט געצאָהלט ווערען ביז׳ן 31 אויגוסט

צוגערעכענט ווערען 10% צושלאַג

און 4% מאָנאַטליך שטראָף.

אַלע פערלעגענע שטייערן קענען איינגעצאָהלט ווערען דורך דער פעראיינס-קאַסע פּעטריקאָווער 10, פון 9 פריה ביז 1 מיטאָג און פון 4 נאָכמ׳ ביז 8 אָוו.

די פערוואַלטונג.

אויפשטאַנד אין טערקיי.

פאַריז, 23 אויגוסט (פאַט) „מאַטען" טיילט מיט פון סאָפיאַ אַז די בעפעלקערונג פון מאַגנעזיא אין דער געגענד פון סמירנא האָט געמאַכט אַן׳אויפשטאַנד. כדי צו דערדריקען דעם אויפשטאַנד האָט די טערקישע מאַכט אַרויסגעשיקט גרעסערע אָפטיילונגען מיליטער.

פינלאַנד און עסטלאַנד פיהרען פערהאַנדלונגען מיט סאָוו.-רוסלאַנד

רעוועל, 23 (ספ. טעל.) פון העלסינגפאָרס ווערט מיטגעטיילט, אַז אין פינלאַנדס אויסערן-פּאָליטיק איז פאָרגעקומען אַ וויכטיגע שנוי: פינלאַנד האָט אָנגעהויבען פיהרען סעפּעראַטע פערהאַנדלונגען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד וועגען שליסען אַ גאַראַנטיע-אָפּמאַך.

אין די פּאָליטישע קרייזען האָט די דאָזיגע ידיעה אַרויסגערופען אַ גרויסע איבעראַשונג, ווייל נישט-לאַנג צוריק האָבען פינלאַנד עסטלאַנד און לעטלאַנד אין דער דאָזיגער פראַגע אָנגעגעבען סאָוויעט-רוסלאַנד אַ געמיינזאַמען ענטפער.

ס׳ווערט מיטגעטיילט, אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שטעלונג פון פינלאַנד האָט אויך עסטלאַנד בעשלאָסען צו פיהרען סעפּעראַטע פערהאַנדלונגען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד.

באַנקראָטען אויף דער אַקציען-בערזע.

וואַרשא, 23. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). לעצטענס זענען די אַקציעס געוואַלדיג ג. שטיגען. אַ רייהע פירמעס, וואָס האָבען פערקויפט אַקציעס מיט אַ ליפערונגס-טערמין אויף נעכטען און היינט, האָבען זיי צוליב דער שטייגערונג נישט געקענט ליפערן. איינינע גרעסערע פירמעס האָבען באַנקראָטירט.

נײַער דירעקטאָר פון פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט

ווערט בעשטימט מיטוואָך.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מיטוואָך ווערט שוין אָפיציעל פערעפענטליכט די בעשטימונג פון דעם נייעם דירעקטאָר פון פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט ביים אינערן-מיניסטעריום. די קאַנדידאַטור פון קרעמענעצקי איז אין דער לעצטער מינוט אָפּגעפאַלען. אַלס דירעקטאָר ווערט בעשטימט דער בעקאַנטער ליבעראַל קירסט, ריכטער אין אַפּעלאַציע-געריכט.

דימיסיע פון פּויזנער און פּאָמערישען וואָיעוואָדעס.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אינזער קאָרעספּאָנדענט) ווי מיר דערוויסען זיך פון אַ זיכערער קוועלע, פערלאָזען אין די נאָהענטסטע טעג זייער אַמטען דער פּויזנער וואָיעוואָדע בנינסקי און דער וואָיעוואָדע פון פּאָמערן — בילסקי.

ספּירטוס-מאָנאָפּאָל ווערט אויסגעפאָרשט אויפסניי.

וואַרשא, 23. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער מיניסטאָרען-ראַט האָט בעשטימט אַ נייע קאָמיסיע אויף אויסצופאָרשען די אונאָרדנונגען אין ספּירט-מאָנאָפּאָל.

די געזאַמעלטע ווערק פון בעל-מחשבות.

בערלין, (י.ט.א.) אונטער׳ן פאָרזיץ פון פּראָפ. שמעון דובנאָוו איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון „בעל-מחשבות-קאָמיטעט" אין עס איז בעשלאָסען געוואָרען זאָפאָרט צוטרעטען אַרויסצוגעבען די „געזאַמעלטע ווערק", פון מיט איי·ניגע יאָהר צוריק פערשטאָרבענעם יודישען קריטיקער און פּובליציסט בעל-מחשבות.

דער בערלינער בעל-מחשבות-קאָמיטעט אַרבייט צוזאַמען מיט׳ן בעל-מחשבת-קאָמיטעט אין ניו-יאָרק, וועלכער האָט שוין צוגעשיקט 500 דאָלאַר אויף דעם דערמאָנטען צוועק. די געזאַמעלטע שריפטען וועלען אַרומנעהמען 5 בענדער צו 25 דרוקבויגען. צום ערשטען וועט ערשיינען דער 5-טער באַנד מיט׳ן נאָמען „אונטער׳ן ראָד". דעם נאָמען האָט בעל-מחשבות אַליין האָט אויסנעקליבען פאַר זיינע אַרטיקלען. דער דאָזיגער באַנד וועט אַרומנעהמען די אַרטיקלען פון פערשטאָרבענעם וועגען זיינע איבערלעבענישען בעת׳ן וועלט-קריג, רעוואָלוציע-צייט און נאָך די קריג-יאָהרען.

דער באַנד וועט ווערען געדרוקט אין פּאַריז און וועט ענטהאַלטען פיל, גאָר אין ערגיץ נישט געדרוקטע אַרטיקלען פון בעל-מחשבות.

אַ דענקמאַל פאַר אַ יודישען פילאָזאָף.

וויען. (י.ט.אַ.) דער ווינער שטאָט-ראַט האָט בעשלאָסען אויפצושטעלען אין ראָטהויז פּאַרק אַ ביוסט-סטאַטוע פון בעריהמטען ווינער דענקער און פילאָזאָף יוסף פּאָפּער לינקעאוס.

פּראָפ. לינקעאוס איז אין די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען געוועזען אַ וואַרעמער ציוניסט און האָט פערשריבען זיינע רייכע ביבליאָטעק דער העברעאישער נאַציאָנאַל ביבליאָטעק אין ירושלים.

אַ כריסטליכע בעפעלקערונג פון יודישער אָפּשטאַמונג

ענטדעקט אין דרום-פראַנקרייך.

פּאַריז, 23 (ספ. טעל.) אין דער פראַנצויזישער שטאָט מאַנאַסק, 850 קילאָמעטער פון פּאַריז און 95 קילאָמעטער פון מאַרסעל האָט מען ענטדעקט אַ קריסטליכע בעפעלקערונג פון אַ יודישער אָפּשטאַמונג.

דעם אינטערעס וואָס די פּאָרטוגאַלישע מאַראַנען האָבען אַרויסגערופען אין דער גאַנצער יודישער וועלט מיט זייער ווידער-אויפלעבען דעם יודישען פּונקט קען מען נישט פערגלייכען מיט דעם, וואָס אין אַ גוטער און פרומער פראַנצויזישער שטאָט האָט מען אין אַן אַלט איינגעזעסענער בעפעלקערונג דערגאַנגען אַ יודישען שרש.

ה׳ וואַעל, דער וואָס האָט ענטדעקט דעם יודישען שורש, בעשרייבט עס אויף פאָלגענדען אופן:

„גלייך נאָך מיין אָנקומען אין דער שטאָט, איז מיר געוואָרען אויפפאַלענד געפינענדיג ביי די איינוואוינער אַ סך בשותפות׳דיגע סמנים מיט אונזערע גלויבענס-ברידער פון צפון-אפריקאַ. דער זעלבער גאַנג, אַקצענט, פיזיאָגאָמיע, די צוויי בעקאַנטע פרויען-נעמען אסתר און רחל, מעהרערע ביבלישע פאַמיליע-נעמען אַבראַהאַם, לעווי, מאיר, סאַלמאַן, גלית, שמואל, דוד און דער לעצטער סימן: אַ בעזונדערע סימפּאַטיע צו יודען, אַ פּועל-יוצא פון זייער יודישער אָפּשטאַמונג.

נאָך די פערפאָלגונגען פון מיטעלאַלטער האָבען זיך די מאָנאַסקער יודען אויסגעמישט מיט דער קריסטליכער בעפעלקערונג.

ה׳ וואַעל בעשרייבט אין „אוניווער איזראַעליט" די געשיכטע מיט אַלע פּרטים פון דער געוועזענער יודישער שטאָט.

Dr. med. Braun

23 פּאָלודניאָווא 23

— — טעלעפאָן 26 40. — —

צוריקגעקערט.

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגעריש קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ לאַמפּ (האָר אויספאַל.)

נעהמט אָן פון 9—12 און פון 5-8 אָוונט.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.

פּרייזע ביליגע! בעראַטונג אָהן געצאָהלט

28 | נאָר | 28 | נאָר | 28

פערקויפט נישט אייער

מעבעל,

דיוואַנעס, פּעלצען, אַנצוגער, נייי-מאַשינען אז״וו, בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע

ה. לאָזניק, בענעדיקטאַ 28

גאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!

בעמ.: ביי מיר אויף לאַנגער שטענדיג פערשיעדענע גענוצטע מעבעל און נייעם צושטאַנד, פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!

28 | נאָר | 28 | נאָר | 28

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס

מעבעל-געשעפט

פון פלאָקאָוויטש און רעכט

145 פּעטריקאָווער 145 אין הויף

האָט זיך פערגרעסערט און, בעזונדערס אויף לאַנגער אַגר. אויסוואַהל פון שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-איינריכטונג, קיכען-מעבעל, ווי אויך איינצעלנע - געגענשטענדע אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג.

בעמערקונג: מיר קויפען אויך גענוצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פּרייזען.

387

פאַר באַר! אויף וועקסלען!

אויפ׳ן נאָמען

— פון —

שורע

קינדער-היים

זגערזשער 12, לינקע אָפיצינע, 1-טער שט.

איינשרייבונגען פון קינדער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 10—12 מיט. און פון 8-10 אָוו.

Szkoła I. KACENELSONA

Łódź, Cegielniana 28.

עס ווערען נאָך אָנגענומען שילער און שילערינס אין די העכערע ווי אויך אין די פּאַראַלעלע נידעריגע קלאַסען.

אין די העכערע קלאַסען לאַטייןן, מיט אַ פערגרעסערטן פּראָגראַם פון העבראַישע לימודים.

גן-ילדים העברי הראשון של ש. קצנלסון-פיינשטיין

פון נייעם שול-יאָהר ווערען אויך פערגרעסערט און בעניים די אָבטיילונגען פון דער 1-טער העבראַישער פּרעבעל-שולע. קינדער פון 4 ביז 6 יאָהר ענטוויקלען זיך אין בעקומען די ערשטע לעהרע דורך אַרבייט, שפּיל און געזאַנג. פאַר 6-יעהריגע ווערט געעפנט אַ ספּעציעלע A-קלאַס. די שולע ווי אויך דער גן ילדים ווערט געפיהרט דורך לעהרער-ספּעציאַליסטען אונטער די לייטונג און מיטווירקונג פון י. קאַצענעלזאָן. ויך ווערט פון נייעם שול יאָהר געעפנט אַ נאָכמיטאָג-אָבטיילונג פון גן-ילדים און שולע פאַר אונבעמיטעלטע עלטערן מיט אַ הנחה פון 40 פּראָצענט.

מיט אָנמעלדונגען טאָג טעגליך פון 11—1 פאַרמיטאָג אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע.

987

די פערוואַלטונג.

8-קלאַסיגע רעליגיעזע גימנאַזיע **„בית אלפא"**

60 צעגעלניאַנא 60

איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען טעגליך פון 10 ביז 1. ספּעציעלע אויפנאַהמע פאַר קינדער פון 5 ביז 7 יאָהר. די עקזאַמענעס הויבען זיך אָן דעם 29. אויגוסט, י״ט אלול, א׳ נצבים וילך.

166

דירעקטאָר: ד״ר ה. פינקעלקרויט.

קאָנצעסיאָנירט דורך דער עלעקטראָניע.

ווער סוויל האָבען אַ ליכטיג לעבען!

זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

ב. ראַטביין

קאָנסטאַנטינער 3

וועלכע פיהרט אויס אַלע אַרט עלעקטרישע אַנלאַגען ליכט און קראַפט גרויסער אויסוואַהל פון עלעקטרישע אַרטיקלען. צו ערמעסיגטע פּרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

צו דער חתונה פון מיין ווערטען פריינד און קאָלעגע

ה׳ מאָטל צימערמאַן

מיט פרל. רוזשאַ זינגעלמאַן

וועלכע קומט פאָר היינט דינסטאָג דעם 24 אויגוסט 1926 אין רוביענקאַ גראַטולירט הערצליך און ווינשט פיל גליק

יעקב טענענבוים לאָדז.

252

Dr. L. SZYFFMAN

88 פּעטריקאָווער 88,

לעטשנעצע בושעזשינער 11

איז צוריקגעקערט.

Dr. med. HALTRECHT

אַקושער — פּעטריקאָווער 26 — אַקושער

צוריקגעקערט.

255

היילפּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען

Dr. med. A. SZMIRGELD

נערווען-אַרצט.

CEGIELNIANA 6.

144

איינשרייבען קאָן מען זיך יעדען טאָג פון 6 ביז 7 אָוועגד.

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע.

Piramowicza 10.

נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39-75

צוריקגעקערט.

168

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין לעטשניצע אויף גייערס מאַרק פּעטריקאָווער 294.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקע

9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.

שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5-7.

175

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

לאדז. 24 אויגוסט 1926

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 24. אויגוסט 1926

די סיבות

פון דער ארבייטסלאזיגקייט.

אויפ'ן צוזאמענפאהר פון דייטשען מעטאל-פערבאנד האט דער וויצע ווירט-שאפטס-מיניסטער פראפ. הירש געהאל-טען א רעפעראט וועגען דעם ווירט-שאפטליכען קריזיס אין איירא פא.

פראפ. הירש האט אנגעוויזען, אז ביים הייגטיגען טאג זענען אין איירא-פא פארהאן בערך 9 מיליאן פולשטענ-דיגע ארבייטסלאזע, חוץ דעם אבער נאך א סך מיליאנען אזוי-גערופענע קורץ-ארבייטער, ד. ה. אזעלכע, וואס זענען בעשעפטיגט בלויז עטליכע טעג אין וואך. דייטשלאנד אליין פערמאגט איין און מיט דריי פערטעל מיליאן ארבייטס-לאזע. צוזאמען מיט די טיילוויין ארבייטס לאזע בעטרעפט די צאהל מעהר פון דריטהאלבען מיליאן.

וואס-זשע זענען די סיבות פון דער איצטיגער מורא'דיגער ארבייטסלאזיג-קייט אין איירא פא?

פראפ. הירש האלט, אז די ערשטע סיבה איז דאס, וואס די מאסען זענען היינט ווייניגער פערברויך-פעהיג, ווי פאר דער מלחמה. די וועלט-פראדוקציע, האט שוין דערגרייכט די הויך פון פאר דער מלחמה. דער פערברויך פון דער בעפעלקערונג אבער האט זיך פערקלע-נערט אויף 10 פראצענט. די פראדוק-ציע פון סחורות וואלט געוועזען נאך א סך גרעסער ווי פאר דער מלחמה. דאס געשעעט אבער נישט צוליב צוויי סיבות בערך 5 פראצענט פון דער ארבייטער-בעפעלקערונג אין אייראפא איז אר-בייטסלאז און פראדוצירט לגמרי גאר-נישט, און אנדערע 5 פראצענט ווערען בענוצט דורך די נייע ענטשטאנענע מלוכות און מלוכה'לעך אין מיליטער, בעאמטען שטאט, גרעניץ-היטערס. די אלע זענען, פערשטעהט זיך, נישט קיין פראדוקטיווע עלעמענטען.

א כך מיינען, אז די סיבה פון דער ארבייטסלאזיגקייט ליגט דערין, וואס טייל לענדער, וואס זענען ביז אהער געווען אבנעהמערס פון דער אייראפעאישער אינדוסטריע, האבען אליין אנגעהויבען צו פראדוצירען. זיי ווערען אינדוסטריא-ליזירט. דאס איז אבער א טעות, ווייל דער אינדוסטריאליזירונג-פראצעס איז א נאטירליכע ערשיינונג און ס'האט אנ-דערש נישט געקענט זיין.

נאכמעהר נישט ריכטיג איז צו זוכען די סיבה פון דער ארבייטסלאזיגקייט אין דער נאציאנאליזירונג אלס א קאנצענט-רירטע פראדוקציע ס'איז כלומרשט גורם א פערקלענערונג פון ארבייטסלאזיגקייט. דאס קען מען בעזונדערס זעהען אין אמעריקע, וואו די אינדוסטריע איז שטארק קאנצענטרירט.

פראפ. הירש קומט ווידער צום אויס-פיהר, אז די הויפט-סיבה פון דער אר-בייטסלאזיגקייט איז די ארימקייט פון די מאסען: זיי זענען נישט בכח צו קוי-פען און ס'איז נישטא פאר וועמען צו פראדוצירען.

ס'זענען אבער פארהאן נאך סיבות. איינע פון זיי איז דאס, וואס נאך דער מלחמה איז די אייראפעאישע ווירט-שאפט „באלקאניזירט" געווארען, ד. ה. מ'האט געשאפען נייע גרענעצן אויף א שטח פון 7000 קילאמעטער. דאס הא-מעוועט שטארק און שטערט די פרייע בעוועגונג פון דער אינדוסטריע. א גרוי-סע מניעה אין ווירטשאפטליכען לעבען איז אויך דער צו קליינער פערברויך אין דער אייזען-אינדוסטריע, ווייל מען בויט נישט קיין נייע שיפען און באהנען.

אל'טע מעשיות...

מכח „אויפקלערונגס-ארבייט צווישען נישט-יודען וועגען יודען".

די אמעריקאנער בני-ברית-לאזשע, וואס לאזט בכלל פון זיך הערען, נישט זעהר אפט, האט זיך ענטשלאסען צו אנ'ערנסטער און וויכטיגער אקציע:

— ארגאניזירען א קאמפאניע פאר א פאנד פון צוויי מיליאנען דאלאר, וועל-כער זאל בענוצט ווערען אויסשליסליך פאר דער ארבייט געגען דעם אנטיסע-מיטיזם אין די פעראייניגטע שטאטען...

דאס ווארט „אנטיסעמיטיזם" ווערט אייגענטליך נישט דערמאנט. „מיספער-שטענדנישען צווישען יודען און נישט-יודען", הייסט עס. „אויפקלערונגס-אר-בייט צווישען די אמעריקאנער קריס-טען" — אזוי ווערט פארמולירט די נייע ארבייט פון די בני-ברית, וואס וועט אנגעפיהרט ווערען פון דעם פריהערע „דזשאינט"-דירעקטאר אין אייראפא ד"ר באגען...

פאר דעם פאנד האבען מיר נישט קיין מורא. עס וועט נישט נעהמען קיין צו לאנגע צייט און די צוויי מיליאנען וועלען צונויפגעבראכט ווערען. אויב די צאהלרייכע מיטגלידער פון דער לא-זשע וועלען נישט זיין אימשטאנד איינ-צאהלען דאס געלד, וועלען זיך געפי-נען גענוג גוטע קריסטען אין אמעריקא וואס וועלען געבען צו שטייער פאר אנ'ארבייט, וואס דארף דאך פריהער פון אלץ דינען די אינטערעסען פון דער אמעריקאנער און נישט פון דער יודישער קולטור.

מען מעג אבער זיין פעסט איבער-צייגט, אז אפילו צווישען אמעריקאנער, וואס זענען נישט זעהר בעזארגט וועגען דעם קולטורעלען מצב פון זייער לאנד, וועלען זיך געפינען אין אייפערזיכ-טיגע בעלנים אויף צו העלפען דער לאזשע בני-ברית, למשל, הצנרי פארד, דער אמעריקאנער אויטאמאביל-קעניג וואס האט שוין אויסגעגעבען אזוי פיל מיליאנען דאלארען אויף העצען און פונאנדערבלאזען דעם אנטיסעמיטיזם נישט נאר אין אמעריקא, נאר אומעטום, וואו עס האט געקליעט א פייער'ל פון פיי, דשאפט צו יודען, וועט זיכער גאר נישט האבען געגען דעם, אז די בני-ברית קאמפאניע זאל איהם קאסטען עטליכע הונדערט טויזענד דאלאר...

דאס, וואס מיר זאגען וועגען פארד'ן, דארף נישט פערשטאנען ווערען ווי א מין בייזווילליגער וויץ. דער אמת איז, אז קיין שום אנדער זאך, איז נישט אזוי טייער פאר די אנטיסעמיטישע פיהרער ווי דער קאמף געגען זיי, ווי דער טומעל ארום זייער ארבייט. קיין שום אנדער זאך אין דער וועלט איז פאר זיי נישט געווינשען מעהר ווי די גרויסע רעקלאמע, וואס ווערט פאר זיי א-גאניזירט אויפ'ן חשבון פון די פער-פאלגטע און וואס מאכט זיי, די פער-פאלגער, צום צענטער פון געזעלשאפט-ליכער אויפמערקזאמקייט, צו די העל-דען, פאר וועלכע יודען דארפען ציטערען, כאטש אפט איז די גאנצע בע-וועגונג זייערע נישט ווערט קיין אויס-געבלאזען איי.

די יודישע געזעלשאפטליכקייט פון רוסלאנד און פוילען האט אנ'אלטע, אזוי צו זאגען, א היסטארישע חוקה אויף די דאזיגע ענינים. מיר ווייסען גאנץ גוט, וואס איז אזוינס אנטיסעמי-טיזם און מיר האבען נישט פערגעסען דעם טעם פון דעם, וואס מען פלעגט ביי אונז אנרופען מיט דעם נאמען „קאמף געגען אנטיסעמיטיזם", אדער „אויפקלערונגס - ארבייט צווישען נישט יודען וועגען יודען". עס איז נישט קיין צו לאנגע פערגאנגענהייט, עס איז בכלל נאך נישט קיין פערגאנגענהייט. און מיר קאנען דאך נישט פערגעסען, ווי אזוי עס האבען זיך בעצויגען צום ענין אנ-טיסעמיטיזם די שעהנסטע גייסטער פון דער רוסישער אינטעליגענץ. דעם קאמף געגען דעם יודען-האס האבען זיי בע-טראכט אלס זייער אויפגאבע און נישט אלס א יודישע פליכט: אלס א פ-א-גע פון זייער געוויסען, פון זייער פאלקס-קולטור.

און נישט די יודישע פראטעסטען געגען דער שאנדע פון א ביילים-פראצעס האבען געמאכט אנ'איינדרוק און אויס-געאיבט א געהעריגען איינפלוס, נאר דער פראטעסט פון מענשען ווי פעט-רונקעוויטש און נאבאקאוו, שינגאריעוו און מיליוקאוו, די שטימען פון דער קערן-רוסישער אדוואקאטור, ליטעראטור א. א. וו.

דערפאר דערלויבען מיר זיך צו זאגען: עס וואלט נישט געוועזען קיין צו גרויסער שאדען, אויב נאך צוויי יודישע מיליאנען דאלאר וואלטען גע-גאנגען פערלוירען אומזיסט, אויב מיט דער נייער אויפטועכץ פון דער בני-ברית-לאזשע וואלט נישט געוועזען פער-בונדען די סכנה, אז גראדע זי וועט בייטראגען צו דער ארגאניזאציע פון דער אמעריקאנער אנטיסעמיטישער בעוועגונג. די נוצען זענען זעהר צוויי-פעלהאפט, דער שאדען אבער איז א זיכערער. ביז צום היינטיגען טאג איז פארד מיט זיין אונבעדייטענדער קליקע געוועזען נישט מעהר ווי א קייזער, וואס אנשטענדיגע מענשען אין אמעריקא האבען קיין מאל נישט געוואלט, אז דער מינדסטער חשד זאל פאלען אויף זיי, אז זיי האבען עפעס געמיינזאמעס מיט איהם. היינט ווערט פון דער קליקע געמאכט א „בעוועגונג", געגען וועלכער עס איז געצוואונגען אויפצוטרעטען אנ'ארגאניזאציע, ווי די בני-ברית.

צי האבען זיך גוט בעטראכט די נייע רעטער פון דעם יודישען פאלק?... צי ווייסען זיי גוט, וואס זיי הויבען אן צו טון?...

(ש. ה.)

ה. גראסמאן.

אינטערנאציאנאלער

סטודענטען-קאנגרעס אין יוגא-סלאוויען.

אויף דער אינטערנאציאנאלער פעל-קער-בונד קאנפערענץ פון סטודענטען, וואס איז פארגעקומען אין בעלגראד, איז אויך געווען, ווי מיר האבען שוין געמעלדעט א יודישע דעלעגאציע.

די דאזיגע דעלעגאציע האט מוטיג פערטיידיגט די יודישע אינטערעסען.

ס'איז זאגאר געקומען צו אנ'אינצי-דענט מיט א רומענישען דעלעגאט בשעת ס'איז אויפגעהויבען געווארען די פראגע וועגען „נומערוס קלאוזוס".

ביי דער בעהאנדלונג פון דער פראגע ווי אזוי צו ברענגען צו א דער-נעהנטערונג צווישען דעם מזרח- און דער מערב-סטודענטענשאפט האבען די אינדיאנער, יאפאנער און קארעאנער אויפגענומען מיט גרויס סימפאטיע די ערקלערונג פון דער יודישער דעלעגא-ציע, אז די העבראאישע אוניווערזיטעט אין ירושלים האט זיך געשטעלט דאס דאזיגע דערנעהנטערונגס-ציל און אז אויך אראבישע סטודענטען קענען שטודירען אין ירושלים'ער אוניווער-זיטעט.

א גרויסער טייל פון דער סטודענ-טענשאפט האט בכלל גארנישט געוואוסט, אז אין ירושלים איז געשאפען געווא-רען אנ'אוניווערזיטעט.

א אינטערעסאנטער מאמענט איז גע-ווען אויפ'ן קבלת-פנים פאראד, וואס איז געמאכט געווארען פאר דער קאנ-פערענץ אין מעטראפאליטען-פאלאץ, ווען דער בישאף מאקסימיליאן האט זיך געווענדעט צו דער יודישער דעלעגאציע אויף העבראאיש זאגענדיג: „למדתי לשון הקודש בסמנריון בוינא, הנני תלמידו של המלומד הגדול דוד היינריך מילער וידידו הטוב של הרב הראשי ד"ר אלקאלא, ביוגאסלאוויא" (איך האב געלערענט די הייליגע שפראך (העברע-איש) אין ווינער סעמינאר. איך בין א תלמיד פון דעם גרויסען געלעהרנטען דוד מילער און א גוטער פריינד פון דעם הויפט-רב פון יוגאסלאוויע).

אויך דער רעקטאר פון דעם טהעא-לאגישען פאקולטעט אין בעלגראד ד"ר פארינטא האט ערקלערט דער יודישער דעלעגאציע: „ביי אונז אין לאנד איז קיינמאל קיין אנטיסעמיטיזם נישט גע-ווען און אזוי לאנג ווי די סערבען האבען צו זאגען אין לאנד, וועט קיין אנטיסעמיטיזם דא נישט זיין. די יודען האבען זיך דא תמיד גוט געפיהלט און וועלען זיך גוט פיהלען".

ביי'ם ברעג פון יפו.

(כארעספאנדענץ פון ארץ-ישראל).

א שיף געהט היינט אפ און א שיף קומט אן, און ביים ברעג ים פון יפו א געדראנג, א שטיקעניש און אין דעם רוישיגען, שומעדיגען הו-הא רייסט זיך אריין א ווילדע רעוועריי פון אנ'אייזעל און פון אונטער זיין משא קרעכצט א קעמעל, וואס שטשירעט זיינע צייהן און פערייסט דעם קאפ צו די ווייטע ווייטענישען: ווי קומט ער, דער קעניג פון מדבר, אין דעם געדראנג פון מענ-שען און אויפ'ן שטיינערנעם ברוק? דער טאג ברענט, דורכגעווייקט אין דורכגענעצט פון שווייס שטעהען די „השיבנו-נאזאר" - מענשען אין דער רייהע און...

אסור, אויב עמיצער טראגט אויף זיי א כעס.

„זאל יענער וועלען דעם טויט, ווער עס וויל אוועקפאהרען פון דאנען — פליסטערט א יוד א באיארענטער, —

— און וואוהין פאהרט מען? וואס האב איך שוין נישט איבערגעטון אין לאנד? אבער עס איז נישט פאר זיינע יאהרען און כחות צו ווארטען וואכען אויף א טאג ארבייט". ווער קען האבען טענות צו אזוינע יודען, און זיי אליין האבען אויך נישט קיין טענות צו ארץ-ישראל. עס פעהלען אבער אויך נישט אנגע-ברוגז'טע, וועלכע שיטען פעך און שוועבעל: „וואס האבען זיי מיך אומ-גליקליך געמאכט"?

— פעטער - לעבען, ווער האט אייך געצוואונגען צו קומען?

— מען האט מיר צוגעזאגט אנ'-אויטשאסטאק ערד, א ווייגנגארטען, איך בין דאך אנ'אלטער ציוניסט!

— „מיר וועלען אלע קומען צוריק, עס וועט נישט העלפען, דארטען איז גוט, וואו מיר זענען נישטא".

א שיף געהט אפ! עס פאהרען צו-ריק צעהנדליגער פאמיליעס און עס פערקלעמט אזוי דאס הארץ... און יע-רעם אימיגראציע-לאנד איז אויך דא אן עמיגראציע. פאר'ן לעצטען יאהר זענען אריין אין לאנד צעהנדליגער טויזענדער יודען, האט מען זיך אנדערש נישט געקענט פארשטעלען, אז הונ-דערטער וועלען פאהרען צוריק. ווער רעדט נאך, אז די צייט איז א שווערע, ארבייטסלאזיגקייט, מאנגעל אין קרע-דיט א. א. וו.

און דאך טוט וועה דאס הארץ פאר יעדען יודען, וואס פאהרט צוריק...

ארץ-ישראל איז נישט אמעריקע: א יוד קומט נישט אהער צו מא-כען דעם דאלאר.

אפילו דער אפגעשמאנענער יוד איז אינערליך צוגעבונדען צו ארץ-ישראל, זאל דאס זיין ראמאנטיש, רעליגיעז מיסטיש, אבער אזוי איז דאס, און אז מען פאהרט צוריק ווערט אזוי אומעטיג אויפ'ן הארצען...

און וואוהין פאהרט מען?

עס האט אויף א ווייל א שיין גע-טון ערגיץ די זון, אבער ווי טייער מיר בעצאהלען פאר יעדען שטראהל... ווייס דאס יעדער איינער, ער פיהלט דאס אין טיפעניש פון הארצען, און דע-ריבער וויל מען איינשטילען דעם גע-פיהל. מען וויל זיך אליין פערשרייען און מען גיסט אויס דאס הארץ אויף אלעמען, וויצמאן, אוסישקין, דעם יודישען ארבייטער, אלע, אלע זענען שולדיג, וואס ארץ-ישראל איז נאך דערוויל וויסט, פערלאזען, שטיינער-דיג...

נאר עס פאהרען צוריק געוועזענע „חלוצים", זיי ווילען מאכען דעם אנ-שטעל, זיי זענען „בעוואוסטזיניג", גלוי-בען נישט אין ארץ-ישראל, זיי זוכען א נייעם אידעאל...

א הויכער ברייטבייניגער בחור מיט אנ'אפגעברוינטען געזיכט, מיט שטארקע מוסקולען, מיט א פעסטען באריטאן קול— ער וויל בעווייזען מיט פאקטען, אז ארץ-ישראל טויג נישט, ער האט זיך אין דעם איבערצייגט.

דער עולם הערט איהם גערן, ער „שיסט" אין איין ציל, ער ווייס אסך צו דערציילען פון די ציוניסטישע „פקידים", וועגען זייער גרויסען גע-האלט, ער רעדט מיט טעמפעראמענט און דער עולם איז איהם מקנא: פאהרט אוועק פון ארץ-ישראל א צופרידענער!

עס ווערט שטיל, אלעמענס אויגען זענען געווענדעט צום ברייטען שוימי-גען ים, וועלכער וויגט זיך אין פארבען און פאטשט מיט שוימיגע כוואליעס. א שווארצער רויך, א שניידענדער פייף און אנטגעגען די זאמדען פון יפו אנ-קערט א ניי אנגעקומענע שיף.

„טשיטשערין" פון רוסלאנד!

גלייך ווערט זי ארומגערינגעלט פון קליינע שיפלעך, עס געדויערט נישט לאנג און עס הויבען אן אנקומען די ערשטקלאסיגע פאסאשירען.

„טשיטשערין" מיט צעהנדליגער יונגע חלוצים!

עס שפריצט די שמחה פון זייערע אויגען; יונגע שטראלענדע, דערמאנען זיי יונגע פערליבטע, ווען מען בעגע-גענט זיך נאך לאנגע בענקענדיגע יאהרען...

אין קליינעם קאראנטין. דורך איי-זערנע גראטעס קוקען זיי ארויס מיט אזוי פיל ליבע.

און פלוצלונג:

— ברודער! דער הויכער ברייט-ביי-ניגער בחור מיט פעקלעך אין די הענד גרייט צו אפפאהרען, — און א יונגער ליכטיגער פנים מיט צוויי פייערדיגע אויגען, וואס קוקען ארויס דורך די איי-זערנע גראטעס:

— וואוהין?

א שיף איז אנגעקומען, א שיף געהט אפ, און אזוי האבען זיך בעגעגענט צוויי ברידער אויף די זאמדען פון ארץ-ישראל.

בן החולות.

Dr. med. Rózaner

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע און הויט קראנקהייטען, בעהאנדלונג מיט קונסטליך-בערג-זונע.

9 דזיעלנא 9

1-טער שטאק. טעלעפאן 28-98

צוריקגעקערט.

נעמט אן פון 8—10 און 5—8.

24 דינסטאָג יד אלול תרפ"ו

אויגוסט.
זון-אויפגאַנג 4,10
זון-אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

האַיעוואָדע אויף אורלויב.

(ב) נעכטען האָט דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט ערלעדיגט נאָר אינעווייניקסטע פראַגען און האָט אָבגעהאַלטען א רייה קאָנפערענצען מיט די לייטערס פון די פערשידענע אָבטיילונגען.

שבת פאַה"ט דער וואָיעוואָדע אַרויס אויף א חודש'דיגען אורלויב. בעת דער אָבוועזענהייט פון וואָיעוואָדע וועט איהם פערטרעטען דער וויצע-וואָיעוואָדע אָסאָלינסקי.

קראַנקען-קאַסע.

(ב) דעם 17 סעפּטעמבער וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון ראָט פון קראַנקען-קאַסע, אויף וועלכער עס וועלען געוועהלט ווערען 4 מיטגלידער אין דער פערוואַלטונג און אַ רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

שול-ענינים.

(א) דאָס בילדונגס-מיניסטעריום האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז די יעניגע פערזאָנען, וועלכע האָבען נישט געענדיגט קיין פאָלקס-שולע און ווילען בעקומען אַ צייגניש, קענען האַלטען עקזאַמענס פון לערן-פראָגראַם פון אַ פאָלקס-שול.

די ערלויבניש אויף אַזאַ עקזאַמען גיט אַרויס דער שול אינספּעקטאָר.

טעלעפאָן.
לאָדז-קראָקא.

(ס) איינגיכען טרעט מען צו אויסצובויען אַ דירעקטע טעלעפאָנישע פערבינדונג צווישען לאָדז און קראָקא.

פערשידענעס.

(אז) דאָס אויסטוישען פון די „זדאָוואָוע בילעטען" פון יאָהר 1919 צו 1, 2 און 5 זלאָטעס אין באַנק-פּאָלסקי וועט פאָרקומען ביזן 31 אויגוסט.

*

— אין עטליכע טעג אַרום קומט צוריק פון ראַבקי אַ פּאַרטיע קינדער, וועלכע זענען אַרויסגעשיקט דורך דער פערזאָרגונגס-אָבטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

אָנהויב סעפּטעמבער וועט אַרויספאָהרען די לעצטע פּאַרטיע קינדער.

בויך-טיפוס.

(מ) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פער גרעסערען זיך פון דער צאָהל קראַנקע אויף בויך-טיפוס, איז די געזונדהייטס-אָבטיילונג ביים מאַגיסטראַט צוגעטרעטען צו עפענען אַ נייעם טיפוס-באַראַק אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

איצט זענען אין דעם דאָזיגען שפּיטאָל פערהאַן 60 טיפוס-קראַנקע. דער פּראָיעקטירטער באַראַק וואָלט געקענט אַריינעמען נאָך 50 קראַנקע.

הויז-ווירט
שלאָגט זיין לאָקאַטאָר.

(ב) אין זיין צייט איז געווען בעקאַנט די פראַגע פון דעם בוי-אונטערנעהמער מילער, וועלכער איז זעהר רייך געוואָרען אַ דאַנק זיין שותף, דעם געוועזענעם לאַווניק בעדנאַרטשיק און האָט זיך געקויפט דאָס הויז אויף קילינסקאַ 178.

דער נייער הויז-בעזיצער האָט שטענדיג געהאַט סכסוכים מיט זיינע לאָקאַטאָרען. נעכטען ביי אַזאַ סכסוך מיט איינעם פון די לאָקאַטאָרען בריקצרט, האָט מילער זיין לאָקאַטאָר מכבד געווען מיט אַזאַ קלאַפּ, אַז יענער האָט פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין. דער פּאָליציי-פּראָטאָקאָל אין דער פראַגע איז איבערגעשיקט געוואָרען אין געריכט.

מקוים געוואָרען א קללה,
וואָס א אָרימע אלמנה האָט געגעבען פאַר'ן טויט.
אסענסאַציאָנעלע פּאַסירונג ווי אַזוי א פּריזיער האָט אָפּגענאַרט א מיידעל אַ יתומה און זי דערפיהרט צו משוגעת. דער סוף איז, אַז ער אַליין איז אויך משוגע געוואָרען.

אויף סטאַראָוויעש האָט געוואוינט יאָהרענלאַנג אַן אָרימער ייד יצחק מעשענגיסער האָט מען איהם גערופען.

דער דאָזיגער יצחק מעשענגיסער האָט געהאַט אַ קראַנק ווייב און אַן איינציגע טאָכטער, וואָס האָט געאַרבייט ביי פּרוסאַק'ן און פאַבריק.

איינמאָל, פאָהרענדיג אויף קבר אבות אין זיין שטעטעל אין לובלינער גובערניע, האָט די באַהן איהם איבערגעפאָהרען און די דירעקציע האָט דער אלמנה געגעבען אַן ענטשעדיגונג איינינגע הונדערט רובעל. אַזוי ווי דאָס מיידעל האָט פון איהר אַרבייט זיך און איהר מוטער ווי עס איז ערנעהרט, איז דאָס בעקומענע געלד אַוועקגעלעגט געוואָרען אַלס נדן פאַר דער יתומה.

דערפון האָט זיך דערוואוסט אַ געוויסער פ., וועלכער האָט געמוזט צוליב אַ פּראָצעס ענטלויפען קיין אַמעריקא און נישט האָבענדיג אויף רייזע הוצאות האָט ער זיך צוגעשדכ'נט צו דער דאָזיגער יתומה, דאָס נאַאיווע מיידעל האָט געגלויבט אין דער ערנסטקייט פון זיינע ליבעס-ערקלערונגען.

פ. האָט טאַקי געשריבען תנאים מיט'ן מיידעל, גענומען פון איהר דאָס געלד אויפ'ן חשבון פון נדן און פערזיכערענדיג איהר, אַז ווי נאָר ער וועט זיך איינאָרדנען אין אַמעריקא, נעהמט ער זי גלייך אַריבער. איז ער אַוועקגעפאָהרען. עס איז פערביי איינינגע יאָהר און פ. האָט גענצליך פערגעסען אין זיין כלה. די כלה האָט אָבער נישט פערגעסען אין איהם, אָדער ריכטיגער — אין דעם צוגענומענעם נדן.

זי האָט טאָג און נאַכט געוויינט און געקלאָגט אויף איהר ביטער מזל און פון קרענקונג שטאַרק אויסגעמוטשעט און פערעלטער'ט געוואָרען.

באַלד אָבער ווי נאָר די מלחמה האָט זיך געענדיגט און די גרעניצען האָבען זיך געעפענט, איז פ. צוריק געקומען פון אַמעריקא און האָט מיטגעברענגט פון דאָרט אַ גרויסע סומע געלד און פיל טייערע חפצים.

פ. אַלס רייכער יונגערמאַן איז פשוט בעלאַגערט געוואָרען פון שדכנים.

צופעליג האָט זיך דערוואוסט די אומגליקליכע יתומה, אַז איהר חתן איז צוריק געקומען און זי גלייך צו איהם געגאַנגען. ער האָט זי אָבער איבער די שוועל נישט געלאָזט און האָט זי פשוט אַרויסגעוואָרפען פון שטוב. שכנים האָבען זיך אַריינגעמישט און פ. האָט געמוזט געבען דער כלה עטליכע צעהנדיגע דאָלאַר און דער שידוך איז אָפּגעגאַנגען.

פ. איז נאָך אין זעלבען טאָג אַ חתן געוואָרען מיט אַ פישערס אַ טאָכטער און אין קורצען זיך געעפענט אַ פּריזיר-אַנשטאַלט אויף זגערזשער גאַס.

דע ווייל האָט די מוטער פון פ.'ס געוועזענע כלה פערקרענקט די פּאָר דאָלאַר. דאָס מיידעל איז געבליבען אָהן אַ גראָשען געלד. זי האָט זיך שטאַרק צום האַרץ גענומען איהר שרעקליכע לאַגע אַזוי, אַז איינינגע טעג פאַר פ.'ס חתונה איז זי משוגע געוואָרען.

מען האָט זי אָפּגעפיהרט קיין „קאָכאַנובקע" אין משוגעים שפּיטאַל, וואו זי געפינט זיך ביז'ן היינטיגען טאָג.

דערווייל איז די מוטער געשטאָרבען און פאַר'ן טויט האָט זי אין דער אַנוועזענהייט פון אַ מנין יודען, פ ר. זיכערט אַז זי וועט נישט רוהען אין קבר, ביז פ. וועט נישט אויך אַזוי משוגע ווערען, ווי איהר איינציגע טאָכטער.

פון דעמאָלט אָן איז שוין פערביי מעהר ווי 5 יאָהר. פ. האָט שוין מיט זיין פרוי איינינגע קינדער אָבער קיין איין גליקליכע מינוט האָט פ. אָך נישט געהאַט. טאָג און נאַכט קומען פאַר צווישען פאָר-פאָלק סקאַנדאַלען און אַוואַנטורעס. זיין פרוי פערראַט איהם אויף טריט און שריט און זי מאַכט בכלל נישט קיין סוד פון איהרע בעציהונגען מיט אַ בעקאַנטען לאָדזער מוזיקער.

פרוי פ. שענקט איהר געליבטען נישט בלויז איהר וואַרים האַרץ נייר בעזאָרגט איהם אויך מיט כל טוב.

איז טאַקע קיין וואונדער נישט, וואָס פון גאַנצען פערמעגען, וואָס פ. האָט אָנגעזאַמעלט אין אַמעריקא איז שוין באַלד קיין שפּור אַפילו נישט געבליבען.

צוליב די דאָזיגע אַוואַנטורעס ווערט די גאַנצע הויז-ווירטשאַפט פערנאַכלעסיגט, די קינדער פערוואָרלויזט און דאָס געשעפט רואינירט.

פאַר איינינגע טעג צוריק, אַהיימקומענדיג פון געשעפט, האָט פ. געטראָפען די וואוינונג אויסגעראַמט און די קינדער שרעקליך וויינען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז פ.'ס פרוי איז מיט איהר געליבטען אַנטלאָפען. פ. איז באַלד זיי נאָכגעפאָהרען און דאָס פּאָרל טאַקע געפאַקט אין אַ ווערשאַווער האָטעל וואו זיי זענען געווען פערשריבען אין מעלדונג-בוך אַלס ברודער און שוועסטער. פאַר גרויס פערדרוס איז פ. אַראָפּ פון זינען און מען האָט איהם אַוועקגעפיהרט אין היילאַנשטאַלט פאַר גייסטיג-קראַנקע.

די קללה, וואָס די עלענדע אַלמנה האָט געגעבען פאַר'ן טויט איז, ווייזט אויס, מקוים געוואָרען איצט נאָך 5 יאָהר.

ארגים.

KUNEROL
כשר
100% ריין
קאַקאַאָס-פעטס
צום באַקען,
קאָכען
און פרעגלען
צו בעקומען אומעטום.

סוחרים-דעלעגאַציע פאָהרט היינט אַרויס קיין וואַרשע.

(*) מיט אַ צייט צוריק האָט דער סוחרים-פעראיין (פּעטריקאָווער 73) אָפּגעגעבען אַ מעמאָריאַל צום פינאַנץ-מיניסטער, אַז דער 10 פּראָצענטיגער צושלאָג צו די שטייערען, זאָל נישט צוגערעכענט - ווערען יענע שטייער-צאָהלער, וואָס די חובות זענען זיי פּראָלאָנגירט געוואָרען, אָדער צולעגט-געוואָרען אויף ראַטעס.

אינ'ם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען, אַז דער אַלגעמיינער ביטראַג פון די פּערלעגענע שטייערען בעטרעפט 680.000 זלאָטעס.

דאָס בעלעסטען „די שטייער-צאָהלער מיט'ן צושלאָג פון די 10 פּראָצ. אַפילו אין אַזעלכע פאַלען, ווען אַן'אָפיציעלע אינסטאַנץ האָט שוין איין מאָל אָנערקענט, אַז זיי זענען נישט בכח צו בעצאָהלען אויף איין מאָל דעם שטייער און דערפאַר פּראָלאָנגירט אָדער צולייגט אויף ראַטעס איז נישט ריכטיג און וועט נאָך מעהר פערשווערען דאָס בעצאָהלען די שטייער-חובות.

היינט פאָהרט אַרויס קיין וואַרשאַ צום פינאַנץ-מיניסטער קלאַרנער אַ דעלעגאַציע פון פעראיין און די פערזאָנען פון די ה"ה לעווענשטיין און זאַדוו. י. שווייצער, וועלכע וועלען מיט'ן מיניסטער קאָנפערירען וועגען דער דאָזיגער פראַגע.

פרייער וואַלוטע-פערקעהר
אין דער לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטריע.

(ס) די אינדוסטריעלע קרייזען האָבען אָנגענומען מיט גרויס צופרידענהייט די פעראָרדנונג וועגען פרייען וואַלוטאַ-פערקעהר, לויט דער מיינונג פון די אינדוסטריעלע קרייזען האָט די דאָזיגע פעראָרדנונג א וויכטיגע בעדייטונג קודם כל פאַר לאָדז; ווייל עס וועט זיך פערגרעסערען דער געלד-פערקעהר, ווייל די גאַנצע בעהאַלטענע וואַלוטא וועט איצט קומען אויפ'ן מאַרק. אַזוי אַרום וועט די טעקסטיל-אינדוסטריע בעקומען לייכטערע קרעדיט-מעגליכקייטען און וועט קענען מעהר פּראָדוצירען.

וואָס די סטרוזשעס פערלאַנגען אַ ריץ

(מ) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון סטרוזשעס און הויז-דינערשאַפט. נאָך אַ לאַנגע דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען: צו פאָדערען אַז דער הויז-בעזיצער זאָל בעצאָהלען דעם סטרוזש צו 4 זל. מיט 50 גראָשען אַ חודש פאַר יעדען לאָקאַטאָר טויער-געלד. אַזוי-אַרום וואָלט דער סטרוזש נישט געדאַרפט בעקומען גאָר נישט ביים עפענען דאָס טויער נאָך עלף ביינאַכט. דאָס דאָזיגע געלד זאָל דער ווירט צורעכענען יעדען לאָקאַטאָר צום דירה-געלד. ביז דער דאָזיגער בעשלוס וועט נישט פערווירקליכט ווערען דאַרפען די סטרוזשעס פאָדערען פאַר עפענען דאָס טויער 30 גראָשען.

אַרבייטסלאָזע זענען פון דעם אָבצאָהל בעפרייט.

ד"ר סאַמבאָרסקי קומט קיין לאָדז.

(ב) נאָכדעם ווי ד"ר סאַמבאָרסקי איז אַרויסגעלאָזען געוואָרען געגען קויציע פון דער בידגאָשטשער טורמע, איז ער אַוועקגעפאָהרען קיין דאַנציג צו זיין פאַמיליע. ווי מיר דערוויסען זיך וועט ד"ר סאַמבאָסקי אָפּפאָהרען קיין וואַרשאַ, כדי צו געבען ערקלערונגען וועגען זיין אַנטייל אין דער בידגאָשטשער באַנק-אַפערע פאַר דעם קרייז פערזיכערונגס-אַמט.

סוף וואָך וועט ד"ר סאַמבאָרסקי קומען קיין לאָדז וואו ער וועט אָפּהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דער פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע. נאָכדעם וועט די פערוואַלטונג אָננעהמען אַ שטעלונג אין דער דאָזיגער פראַגע.

וואָס זיי זאָגען וועגען די באַנקראָטען אין רומעניע.

(ע) נעכטען זענען געקומען קיין לאָדז די פאָרשטעהער פון עטליכע גרויסע טעקסטיל-הורטאָווניעס אין גאַלאַץ, יאַסי און ביקאַרעשט, כדי צו מאַכען בעדייטענדע טראַנזאַקציעס פון לאָדזער ווינטער-סחורות.

ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז די אַלאַרמירענדע ידיעות וועגען די באַנקראָטען אין רומעניען זענען שטאַרק איבערטריבען. ס'איז אמת, אַז אויפ'ן רומענישען מאַרק הערשט איצט א ווירטשאַפטליכער קריזיס, אָבער עס קאָן קיין רייד נישט זיין וועגען קיין גרעסערע באַנקראָטען פון טעקסטיל-פירמעס.

ערקלערונג.

נישט קוקענדיג אויף די פילמאַליגע מאַהנונג וועגען צוריקגעבען מיר די וועקסלען, וועלכע איך האָב אַרויסגעגעבען די פערזיכערונגס-אַגענטען ה"ה פרושינאָווסקי און אַפּאַשאָווסקי פאַר אַ פערזיכערונג, וועלכע איך האָב נאָך דעמזעלבען טאָג צוריקגערופען — האָב איך נאָך ביז איצט זיי נישט צוריק בעקומען. איך האָב די דאָזיגע וועקסלען רעיענטאַליש אָפּגערופען און רוף זיי אויך דערמיט אָפּ. די וועקסלען טראָגען די דאַטעס פון 5-טען סעפּטעמבער 1926 ביז 5-טען סעפּטעמבער 1927, 12 וועקסלען צו 13.75 דאָלאַר.

524 מיט אַכטונג דוד רייכענבאַך, פּעטריקאָווער 39.

פערזאַמלונג פון קאָלאָניאַל-קליינהענדלער-פעראיין.

אין לאָקאַל פון קאָלאָניאַל קליינהענדלער-פעראיין (ציגעל גאַס 15) איז פאָרגעקומען אַ גרויסע מיטגלידער-פערזאַמלונג, מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאַטען פון צענטראַל-ראַט פון די סוחרישע אָרגאַניזאַציעס די ה"ה: פרעזעס פריילין, אַרבאַך, וויצע פאָרזיצענדער פון קליינהענדלער-פעראיין (אָגראָדאָוואַ 10) וואַלמאַן, שליאַדקאָווסקי א. א.

די פערזאַמלונג עפענט דער פעראיינס-פרעזעס ה' שווידער מיט אַ קורצע רעדע.

דער פעראיינס-לייטער ה' זילבערצווייג, גיט אָפּ אַ בעריכט, וועגען דער טעטיגקייט, וואָס דער פעראיין האָט פאָרגענומען, נאָך דער רעאָרגאַניזאַציע וואָס איז דאָרט פאָרגעקומען, דערביי שטעלט ער זיך בעזונדערס אָפּ אויף אַ רייהע אינטערווענציען, וואָס די פערוואַלטונג האָט פאָרגענומען אין די פערשידענע רעגירונגס-אַנשטאַלטען, וועגען די פּראָטאָקאָלען וואָס זענען געמאַכט געוואָרען די קאָלאָניאַל-קליינהענדלער, וועגען העכערען דעם מאַקסימום פרייז אויף מעהל א. ד. ג. די אַלע אינטערווענצען זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען מיט ערפאָלג און געבראַכט פיל נוצען די מיטגלידער, דערביי דערמאָהנט ער אויך דעם מעמאָריאַל, וואָס דער פעראיין האָט אויסגעאַרבייט וועגען פערלענגערען די האַנדעלס שעהן אין די וואָכען-טעג און ערלויבען דאָס אָפּענהאַלטען די קאָלאָניאַל און שפייז-געוועלבער עטליכע שעה אין די חגא-טעג און זונטאָג.

דער פרעזעס פון צענטראַל-ראַט ה' פריילין האַלט אַ לענגערע רעדע, אין וועלכע ער בעטאָנט די ספּעציעלע קריטישע לאַגע פון די יודישע קאָלאָניאַל-קליינהענדלער, און זאָגט צו אין נאָמען פון צענטראַל-ראַט, וועלכע פערטרעט אַלע סוחרישע און האַנדווערקער אָרגאַניזאַציעס אין לאָדז, אַרויסצוווייזען די גרעסטע מיטהילף דעם קאָלאָניאַל-קליינהענדלער-פעראיין. דער צענטראַל ראַט האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט, וועלכער זעהט פאָר, אַז די קאָלאָניאַל-קליינהענדלער (דריטע קאַטעגאָריע פּאַטענטען) זאָלען איבערהויפּט ווערען בעפרייט פון אומזאַץ-שטייער, נאָר זאָלען דאַרפען צאָהלען אַן איינמאָליגע בעשטימטע צוגאָב-סומע צום פּאַטענט (ריטשאַלט). דער רעדנער האָפט, אַז די רעגירונג וועט דעם פּראָיעקט זיכער אָננעהמען.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע רעזאָלוציעס, וועלכע פאָדערען אויף אַלע יודישע קאָלאָניאַל-קליינהענדלער אַריינצוטרעטען אין פעראיין און בילדען איין מעכטיגע אָרגאַניזאַציע.

ביי די אָנגעשטעלטע אין דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע.

(ב) זונטאָג איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די אָנגעשטעלטע אין דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוהויבען אַ קאַמף פאַר פערבעסערען די אַרבייטס און צאָהלונגס-בעדינגונגען אין דער דערמאָהנטער בראַנזשע, ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען אָפּצושאַפען דעם פּראָוויזיע-סיסטעם און פאָדערן אַ שטענדיגען געהאַלט.

וועגען העכערען דעם שפּיטאָל-אָפּצאָהל.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעשלוס פון סעניאָרען-קאָנווענט ביים שטאָט-ראַט וועגען העכערען דעם שפּיטאָל-אָפּצאָהל האָבען די געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס: קראַנקען-קאַסע און פעראיין פון מלוכה בעאַמטע בעשלאָסען זיך נישט אונטערצוואַרפען דעם דאָזיגען בעשלוס און צאָהלען די אַלטע סטאַווקעס. דער מאָטיוו איז, אַז ס'איז נישט געווען קיין שום בערעכטיגונג צו העכערען דעם אָפּצאָהל.

צוליב דעם איז ענטשטאַנען אַ סכסוך צווישען די שפּיטאָל-פערוואַלטונגען און די דערמאָהנטע געזעלשאַפטען.

צוליב דעם, וואָס מיט אַ צייט צוריק האָט אין דער פראַגע געזאָלט אינטערווענירען די וואָיעוואָדזשטווע און ביז היינט האָט זי דאָס נישט געטאָן, וועט היינט זיין ביים וואָיעוואָדע אַ דעלעגאַציע פון די ראַטמענער פון „פּ. פּ. ס." און דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי, וועלכע וועט פערלאַנגען, אַז דער וואָיעוואָדע זאָל אָפּשאַפען די פעראָרדנונג פון דעם סעניאָרען-קאָנווענט ביים שטאָט-ראַט.

ערב אַ שטרייק פון די זאָקען-אַרבייטער אין אַלעקסאַנדער.

(ב) אין אַלעקסאַנדער איז שבת פאָרגעקומען אַ מיטינג פון די אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין דער זאָקען-בראַנזשע. עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון לאָדזער שטרייק.

דער פאָרשטעהער פון די קלאַסען-פעראיינען ה' דאַנצעלעוויטש האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דעם ביז איצטיגען שטרייק אין לאָדז.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושטעלען אַ פאָדערונג פון 25 פּראָצענט העכערונג מיט אַ טערמין צו ענטפערען ביז היינט, אויב ביז דעם טערמין וועט די פאָדערונג נישט נאָכגעגעבען ווערען, וועט אין אַלעקסאַנדער אויסברעכען אַ שטרייק פון די אַרבייטער אין דער זאָקען-בראַנזשע.

היינט וועט ביים לאָדזער אַרבייטס-אינספּעקטאָר פאָרקומען אַ קאָנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין דער זאָקען-בראַנזשע.

געשלאָסען די ראַיאָן-קאָנפערענץ פון „התאחדות" אין לאָדז.

(—) נעכטען אין צווייטען טאָג איז געשלאָסען געוואָרען די ראַיאָן-קאָנפערענץ פון „התאחדות".

אויף דער נעכטיגער פאַרמיטאָג-זיצונג האָט רעפערירט דעפּ. לעווינזאָן וועגען דער אַרבייט פון „התאחדות" אין פּאָלען און עס ווערען געפיהרט וכוחים.

אויף דער נאָכמיטאָג-זיצונג זענען אָנגענומען געוואָרען אַ רייהע רעזאָלוציעס.

דעם אינהאַלט פון די רעזאָלוציעס — מאָרגען.

זיך געשלאָגען צוליב אַ ירושה.

(ב) נעכטען איז אויף שעדלעצקאַ 54 געקומען אַ געוויסער פראַנץ קנעבעל צו זיין שוועסטער גערטרוד נאָך זיין חלק ירושה, וואָס איז געבליבען פון זייערע עלטערען. צווישען שוועסטער און ברודער איז געקומען צו אַ סכסוך וואָס האָט זיך זעהר שנעל פערוואַנדעלט אין אַ גרויס געשלעג.

פראַנץ האָט געגעבען זיין שוועסטער אַ קלאַפּ און גערטרוד איז נישט געבליבען קיין בעל חוב און איהר ברודער צוריק דערלאַנגט מיט אַן אייזען אין קאָפּ. צום פערוואונדעטען איז אַרויסגערופען געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע.

געגרינדעט אַ נייע דעמאָקראַטישע פאָלקס-פּאַרטיי.

די גרינדונגס-קאָנפערענץ אין ווילנע.

(פון אונזער ווילנער קאָרעספּאָנדענט.)

אין ווילנע איז אין דער היינטיגער וואָך פאָרגעקומען די גרינדונגס-קאָנפערענץ פון דער נייער דעמאָקראַטישער פאָלקס-פּאַרטיי.

די קאָנפערענץ איז געפיהרט געוואָרען אונטער'ן פאָרזיץ פון שריפטשטעלער ה. ד. נאָמבערג.

עס זענען געקומען דעלעגאַטען פון אַ רייהע שטעט. פון אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען האָט מען אויף דער קאָנפערענץ געזעהען: ד"ר שאַבאַד. אַדוו. יוסף טשערניכאָוו, פּנחס קאַפּלאַן, קאַפּלאַן-קפּלאַנסקי און וויסאָצקי.

אין ערשטען טאָג זענען געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען וועגען פּאָליטישע און עקאָנאָמישע פראַגען.

אויף די ווייטערדיגע זיצונגען איז פאָרגעלעזען געוואָרען אַ בעגריסונגס-בריף פון בעקאַנטען פּראָפ. שמעון דובנאָוו.

אַ רעפעראַט האָט געלייענט ה' מינקעלשטיין פון וואַרשע, „אונזערע קולטור-אויפגאַבען". דער רעפערענט איז געקומען צום אויספיהר, אַז די נייע פּאַרטיי דאַרף גרינדען אַ בעזונדערע שול אָרגאַניזאַציע.

די אַנדערע זיצונג איז געווען געווידמעט אָרגאַניזאַציאָנעלע פראַגען. רעפערירט וועגען די פראַגען האָט ה' לאַנגבאַרד (ווילנא). עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ גאַנצע רייהע רעזאָלוציעס פון אידעאָלאָגישען, פּאָליטישען, עקאָנאָמישען, קולטורעלען און אָרגאַניזאַציאָנעלען כאַראַקטער.

און דאָס וויכטיגסטע ווערט געזאָגט:

די קאָנפערענץ ערקלערט זיך אַלס קאָנסטיטואירענדע און עס ווערט געשאַפען אַ נייע פּאַרטיי א. נ. „די יודישע דעמאָקראַטיש-פאָלקיסטישע פּאַרטיי אין פּוילען" די פּאַרטיי אָנערקענט, אַז דאָס פּוילישע יודענטום איז אַ טייל פון דעם אַלוועלטליכען יודענטום; די פּאַרטיי שטרעבט צו פּראָדוקטיוויזירען די יודישע מאַסען און קודם כל ווידמען אַ גרויסע אויפמערקזאַמקייט דער לאַנד-ווירטשאַפט, און צו שאַפען אַ ספּעציעלען פאָנד פאַר קאָלאָניזאַציע. אין בעצוג צום ציוניזם אָנערקענט די פּאַרטיי, אַז דער חלוציזם, וועלכער האָט געוועקט די מאַסען צו פּראָדוקטיווער אַרבייט דאַרף ווערען פערברייטערט און עס דאַרף ווערען אונטערגענומען אַן איבערבוי פון יודישען עקאָנאָמישען לעבען; מען דאַרף ענטוויקלען אַ ברייטע פּראָדוקטיווירענדע טעטיגקייט אומעטום, וואו יודען וואוינען.

בנוגע קולטור פראַגען איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצופאָדערען אַלע פּאַרטיי-מיטגלידער זיי זאָלען נעמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער אַרבייט פון צ. י. ש. א. און אין קאַמף פאַר דער אָנערקענונג פון דער יודישער שול און איהר אויסהאַלטונג מצד דער מלוכה.

דער גייסט אין דער יודישער שול דאַרף טראָגען אַ דעמאָקראַטישען פאָלקס-כאַראַקטער מיט בעהעריגער אַכטונג צו די קולטור-ווערטען פון דער געגענוואַרט און פערגאַנגענהייט. די ראַטמענער און פּרנסים אין די קהלות ווערען אויפגעפאָדערט צו בילדען בעזונדערע דעמאָקראַטיש פאָלקיסטישע פראַקציעס און אין אַלע פראַגען זיך אונטערוואַרפען דעם צענטראַל-ראַט פון דער דעמאָקראַטיש-פאָלקיסטישער פּאַרטיי. צום סוף ווערט אויסגעוועהלט אַ צענטראַל-ראַט פון 25 פּערזאָן. עס געהען אין איהם אַריין פאָרשטעהער פון וואַרשאַ, ווילנאַ, ביאַליסטאָק און אַנדערע שטעדט.

דער ראַט האָט אָבגעהאַלטען די ערשטע זיצונג, אויף וועלכער עס האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פאָרזיצער פון דער פּאַרטיי איז ד"ר צמח שאַבאַד פון ווילנאַ, און וויצע-פאָרזיצער: ה. ד. נאָמבערג (וואַרשאַ) און אַדוו. יוסף טשערניכאָוו (ווילנאַ).

די קאָנפערענץ איז געשלאָסען געוואָרען.

קינדער-היים אויפ'ן נאָמען פון י. שורעק.

די יודישע קינדער-היים אויפ'ן נאָמען פון י. שורעק האָט זיך איבערגעצויגען אין אַ נייעם פערגרעסערטען לאָקאַל אויף זגערזשער 12, לינקע אָפיציגע 1. שטאָק. די איינשרייבונגען פון קינדער קומען פאָר יעדען טאָג פון 10 — 12 ביי טאָג און פון 8 ביז 10 אין אָוונד.

וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ ישראל.

היינט אין אָווענד קומט פאָר אין ציוניסטישען קאָמיטעט אַ זיצונג וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ ישראל, צו וועלכער ס'זענען איינגעלאַדען געוואָרען פערזאָנען, וואָס זענען לעצטענס געקומען פון ארץ ישראל.

אין דער זיצונג וועט זיך אויך בעטייליגען דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און לייטער פון'ם אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט ביי דער ציוניסטישער הנהלה אין א"י ה' יוסף שפּרינצאַק, וועלכער ווייל איצט אין אונזער שטאָדט.

אַ גנבה ביי אַ דענטיסט.

אויפגעבראָכען אַ אייזערנע קאַסע און צוגעגנב'עט צירונג און געלד.

נעכטען פאַרטאָג האָט מען מיטגעטיילט דעם אויספאָרשונגס-אַמט וועגען אַ גרויסע גנבה וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין דער וואוינונג פון דענטיסט זשולגיצקי אויף פּאָלודניאָווע 6.

עטליכע גנבים האָבען זיך מיט נאָכשליסלען אַריינגעקומען אין דער וואוינונג, אויפגעבראָכען די אייזערנע קאַסע און פון דאָרט אַרויסגענומען 18 טויזענד זלאָטיס מזומן און פאַר 18 טויזענד זלאָטיס ביזשוטעריע.

ווי די ערשטע אויספאָרשונג האָט בעוויזען, איז זשולגיצקי זונטאָג געווען אויף זומער-וואוינונג און אין שטוב איז נאָר געבליבען די דינסט, ביי איהר זאָל האָבען געשלאָפען די זעלבע נאַכט איהר קאַוואַלער.

ערשט ווען זשולגיצקי איז צוריקגעקומען האָט ער בעמערקט די גנבה פון געלד און ביזשוטעריע, וועלכעס איז אויך נישט געווען זיין אייגענס, נאָר זיינס אַ בעקאַנטענס. די גנבים זענען לעת-עתה נישט געכאַפּט געוואָרען.

דאָס דינסטמיידעל, אויף וועלכער ס'איז פערהאַן אַ חשד, דאָס זי האָט אָנטיילגענומען אין דער גנבה, איז אַרעסטירט געוואָרען.

פון האַנדעלס-געריכט.

(—) דאָס האַנדעלס-געריכט האָט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען אַ גלייטבריף און בעפרייען פון אַרעסט דעם בעזיצער פון דער באַנקראָטירטע פירמע חיים מענדיל פּאַקמאַן.

דאָס זעלבע געריכט האָט בעשלאָסען צו בעשטימען אַ געריכטס-אויפזיכט איבער דעם פּריוואַטען פערמעגען פון דער פירמע „פראַנץ פישער און קאָמפּ."

פערשידענעס.

(—) זונטאָג האָט דער 29-יעהריגער סטעפאַן שוזאַ, (זשיאָוסקאַ 90) אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָזע סם. דער אָנגעקומענער דאָקטאָר פון פּאָגאָטאָוויע האָט נאָר געקענט קאָנסטאַטירען דעם טויט.

ספּאָרט.

די גימנאַסטישע סעקציע ביים האַנדעלס אָנגעשטעלטען פעראיין האָט באַנייט איהר טעטיגקייט. היינט קומט פאָר אַ פערזאַמלונג פון זייער סעקציע. עס איז אויך געשאַפען געוואָרען פאָלגענדע סעקציעס: ראָווערן, באָקס, לייכט-אַטלעטיק און אַ דאַמען-מאַנשאַפט, וועלכע וועט מאַכען ריטמישע גימנאַסטיק.

מעלדונג.

אַכטונג חברים פון החלוץ און החלוץ הצעיר

היינט האַלב אַכט אין אָווענד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל שענקעוויטשאַ 3/5 אַ שיחת-חברים מיט'ן אָנטייל פון חשובען גאַסט יוסף שפּרינצאַק—עקזעקוטיוו-מיטגליד פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

UKO
ANEMJA·REKONWALESCENCJA·OSŁABIENIE·NERWY
NAJWIĘKSZA ZAWARTOŚĆ HEMOGLOBINY
HEMATOGEN
DLA DOROSŁYCH i DZIECI
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH i DROGERJACH

אַ בלוטיגער באַנדיטען-אָנפאַל.

דריי באַנדיטען געכאַפּט און איבערגעגעבען צום שנעל-געריכט.

פון לובלין מעלדעט מען אונז:

פאָרגעכטען אין אָווענד איז נישט ווייט פון פאָלוואַרק קש'וואָסטאָק פאָרגעקומען אַ בלוטיגער באַנדיטען-אָנפאַל אויף דעם דורכפאָהרענדען פויער פראַנצישעק גראַבסקי. די באַנדיטען האָבען גראַבסקי'ן געשאָסען און שפּעטער צוגערויבט ביי איהם אַ גרעסערע סומע געלד.

די פּאָליציי, וועלכע האָט זיך וועגען אָנפאַל דערוואוסט, האָט אַ לענגערע צייט אַרומגעזוכט די באַנדיטען און נעכטען האָט זיך איינגעגעבען צו ענטדעקען אין אַ וואַלד נעבען לובלין אַ נעסט פון די באַנדיטען. דריי פּערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען און וועלען איבערגעגעבען ווערען צו אַ שנעל-געריכט.

וויכטיג נייעס!

צוליב'ן פאַלען פון דאָלאַר, האָב איך פאַרקלענערט די פּרייזען אויף אַלע אַרטיקלען, ווי: פּודער, טואַלעט-זייפען, קעלנישע וואַסערן, פּערפומען, ווי אויך אויף אַלע קאָסמעטישע אַרטיקלען. בעזוכען מיין געשעפט און די גענוי אויסגעשטעלטע פּרייזען פון מיין שויפענסטער איז אָהן קויף צו זאָגען.

רעעלע בילליגער, ווי איבעראַל!

מיט אַכטונג י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.

אַנאָנסען

אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג!

טעטיגקייט פון „עמיגדירעקט".

ראָס צענטראַל ביוראָ פון „עמיגדירעקט" (פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר יודישער אויסוואַנדערונג) האָט נאָר וואָס פערעפענטליכט אַ בראָשור (אין דייטש) וועגען זיין טעטיגקייט פאַר דער לעצטער צייט. די מאַטעריאַלען פון בראָשור ווייזען, אַז די געזעלשאַפט האָט זיך בעדייטענד ענטוויקעלט און האָט פערגרעסערט איהר אַרבייט.

ווי בעקאַנט, איז דער „עמיגדירעקט" איצט דער פערטרעטער פון דער אַמעריקאַנישער געזעלשאַפט „האַיאַס" אין אייראָפּע. דער „עמיגדירעקט" פערמאָגט איצט אין אַלע מזרח-אייראָפּעאישע לענדער, חוץ רוסלאַנד, בעדייטענדיגע אַרבייטס קאָמיטעטען און פערטרעטונגען: אין פראַנקרייך, ענגלאַנד, קאָנסטאַנטינאָפּאָל און אויך אין ווייטען מזרח, וועלכער איז, ווי בעקאַנט, געוואָרען פאַר די לעצטע יאָהרען אַ וויכטיגער צענטער פון יודישער דורכוואַנדערונג. דער „עמיגדירעקט" האָט אויך אַ שטענדיגען פערטרעטער אין זשענעווע ביי די אינסטיטוציעס פון פעלקער-בונד, וואָס בעשעפטיגען זיך מיט עמיגראַציע-ענינים. דער „עמיגדירעקט" שטייט אויך אין ענגע פערבינדונגען מיט די יודישע אָרגאַניזאַציעס אין קאַנאַדע, מעקסיקע, אויסטראַליע, אַרגענטינע, בראַזיליע א. א. וו.

עס איז בעזונדערס וויכטיג צו אונטערשטרייכען די אַרבייט פון „עמיגדירעקט" אויפ'ן געביט פון אויספאָרשען די לעבענס-בעדינגונגען און די וועניג בעקאַנטע אימיגראַציע-לענדער, ווי: אורוגוואַי, פאַראַגוואַי, אויסטראַליען און אַנדערע, ווי אויך די ברייטע פערצווייגטע אינפאָרמאַציע-אַרבייט צווישען די עמיגראַנטען אין די פערשידענע אויסוואַנדערונגס-לענדער און די פערשידענאַרטיגע יורידישע און קאָנסולאַרישע הילף פאַר עמיגראַנטען.

נאָך פאַר דעם יאָהר 1925 האָט דער „עמיגדירעקט" און זיינע לאַנד-אָרגאַניזאַציעס געגעבען אינפאָרמאַציעס פאַר עמיגראַנטען אין אַ גאַנץ 70,000 פאַלען; אין 14,705 פאַלען זענען געמאַכט געוואָרען אינטערווענצען ביי די קאָנסולאַטען און אָרטיגע רעגירונגס-אָרגאַנען; פאַר 2815 עמיגראַנטען האָט מען בעקומען פעסער; פאַר 1162 עמיגראַנטען — וויזעס. אַ וויכטיגע פאָרם פון הילף איז געווען דאָס בעקומען ביליגע שיפסקאַרטען פאַר עמיגראַנטען, ווי בכלל דאָס זאָרגען, אַז דאָס אַריבערפירען עמיגראַנטען זאָל זיין בעקוועם און מענשליך. די צאָהל פערביליגטע שיפסקאַרטען האָט פאַר דעם יאָהר בעטראָפען אַנ'ערך 1500. אין 6634 פאַלען האָט דער „עמיגדירעקט" און די לאַנד-אָרגאַניזאַציעס אויפגעזוכט קרובים פון עמיגראַנטען.

עס איז אינטערעסאַנט צו בעמערקען, אַז פאַר דעם פערגאַנגענעם יאָהר זענען דורך דעם „עמיגדירעקט" דורכגעגאַנגען 13,238 עמיגראַנטען, כמעט די העלפט פון דער גאַנצער יודישער עמיגראַציע פון מזרח-אייראָפּאַ פאַר דעם דאָזיגען יאָהר.

חנוכת הבית פון פעראיין „מחזיקי חולים" אין שייבלער'ס ראיאָ.

זונטאָג איז פאָרגעקומען דער חנוכת הבית פון פעראיינס לאָקאַל „מחזיקי חולים" קילינסקי 120. נאָכדעם ווי הין יאָסעלעוויץ זינגט ענטשפּרעכענדע תפילות, רעדט הרב גאָרעליק מעניני דיומא. נאָכהער האָט גענומען אַ וואָרט ה' שמערלאָווסקי, וועלכער לויבט די ענערגיע פון דער פערוואַלטונג און בעזונדער דעם פרעזעס ה' אייזענבערג וואָס האָבען בעוויזען מיט גראָשענעס אויפצובויען אַזאַ אינסטיטוציע. נאָכהער גיט דער פרעזעס ה' אייזענבערג אָפּ אַ בעריכט. ביים פעראיין זענען אַנגאַזשירט 10 בעוואוסטע דאָקטוירים-ספעציאַליסטען און איין פעלדשער. ביז איצט האָט דער פעראיין אַרויסגעגעבען 1602 צעטלען קראַנקע אויף וויזיטען צו דאָקטוירים דערונטער 347 גאַנץ בחינם. די משמורים-סעקציע האָט פאַר דער צייט אַרויסגעשיקט נעכטיגען צו קראַנקע 550 משמורים, דעסגלייכען ווערען אויך אַרויסגעבאָרגט הייל-מכשירים צו קראַנקע גאַנץ בחינם. „מחזיקי חולים" שיקט משמורים לויט'ן אָפּמאַך מיט „לינת הצדק", אָנהייבענדיג פון פשעיאַזד-פּיעטריקאָווער אַנדזשעיאָ ביז גייער'ס מאַרק מיט אַלע אַרומיגע גאַסען.

עס האָבען בעגריסט דעלעגאַציעס פון „לינת הצדק", פון גמ"ח פון שייבלער'ס ראַיאָן, פון „משמרת החולים", פון תומכי אורחים" און פון „מושב זקנים". נאָכדעם ווי ס'האָבען נאָך גערעדט די ה"ה בנימין קאָהן און פּיעטריקאָווסקי, איז ביי אַ נצהויבענער שטימונג די פייערונג געשלאָסען געוואָרען.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַנ'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אַנפראַגע ווערט איינגעגעבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 24-טען אויגוסט 1926.

1963. אַ שט. לעז., זאַכאָ ניאַ פּ. ק—ן.

אויב די וואוינונג געפינט זיך אין אַ בנין, וואָס אינטערליגט דעם דעקרעט פון לאָקאַטאָרען-שוץ און עס האַנדעלט זיך בפרט וועגען אַ קליינע וואוינונג, איז קיין קאָנטראַקט נישט גילטיג. פערשטענדיגט זיך וועגען דעם ענין מיט אונזער יוריסט פערזענליך.

1964. ש. ד.

דאָס איז נישט מעהר ווי אַ געוועהנליכער נפּוועט. אַזאַ אָפּמאַך איז נישט פערפליכטענד און דעריבער קאָנט איהר נישט די געווינענע סומע געריכטליך אויפמאָהנען.

1965. ישראל ב-ק.

פאַרפאַלען. לויט'ן אַרטיקעל 1931 פון ציוויל-קאָדעקס האָט דער בעהאַלטער נישט געטאָרט עפענען דאָס קעסטעל, אויב האָט ער עס טאַקע נישט געעפענט-קאָן ער אייך איצט דרייסט צוריקגעבען די זעלבע 10 טויזענד פאַפּירענע רובל.

1966. פּ. פּ.

עס איז נישט וויכטיג ווער עס האָט אייך בעצאָהלט אַפּגוזש-געלד. עס האַנדעלט זיך נאָר, ווער עס האָט ביי אייך דאָס וועגעלע געדונגען. אויב ביידע צוזאַמען, קאָנט איהר זיי סאָלידאַריש איינקלאָגען.

1967. אַ שט. לעז., אַלעקסאַנדריסקאַ-ג.

אויב די קאָמיסיע, וואָס האָט פעסטגעשטעלט דאָס גרונד דירה-געלד פאַר'ן געוועלב אויף 200 רובל, האָט אָנערקענט, אַז ראָס דירה-געלד דאַרף בערעכענט ווערען לויט'ן פּראָצענט-פוס פון דער 4. קאַטעג. פּאַטענט, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר'ן פאָריגע קוואַרט. 75.81, און פאַר'ן לויפענדען 83.79. פאַר דער וואוינונג ביי 100 רובל גרונד דירה-געלד דאַרפט איהר צאָהלען פאַר יעדען קוו. פון לויפענדען יאָהר 32.59.

1968. אַ לעז. פון ווסכאָדניאַ 6.

נישט-קוקענדיג דערויף, וואָס אויפ'ן מעבעל האָט איהר אַ פּריווילעגיע, קאָנט איהר נאָך לעגען אַנ'אַרעסט אויף די אַנדערע זאַכען, אויב די פּריווילעגירטע זאַכען אַליין דעקען נאָך נישט דעם חוב.

1969. זשאַק ל.

לויט די פערפליכטענדע אין פּוילען געזעצען טאָר די פערזיכערונגס-געזעלשאַפט נישט אויסצאָהלען די אַסעקורירטע סומע אָהן דער הסכמה פון די היפּאָטעק-מלוות.

1970. אַ לעזער פון י. טאַרגאָווע.

פאַר נישט צושטעלען דעם סעקוועסטראַטאָר די סעקוועסטרירטע זאַכען צו דער ליציטאַציע, קאָן מען געבען דעם שולדיגען אַנווענדען אַרעסט, אָדער פערלאַנגען אַ קויציע.

1971. ברוך לעגוס.

די פּראָקוראַטור איז אומבעדינגט ווייטער גילטיג, פערופט זיך אויפ'ן אַרטיקעל 42 פון דעקרעט פון 7. פעברואַר 1919 וועגען האַנדעלס-רעג.

1972. אַ שט. לעזער פון לאָדז.

קודם כל איז אַ פראַגע וועגען וואָס פאַראַ חוב עס האַנדעלט זיך אייגענטליך. אַנ'אַרעסט קאָן מען לעגען נישט דוקא בלויז אויף פאַרטיגע סחורות, נור אויך אויף בוי-מאַטעריאַל, אויב עס איז נור דאָס אייגענטום פון בעל-חוב. האָט מען אָבער אויפ'ן חשבון פון אייער חוב סעקוועסטרירט פרעמדס אייך נור אָנפערטרויט מאַטעריאַל, דאַרף זיך דער אייגענטימער דערפון תיכף ווענדען מיט אַ מאָטיווירטע בקשה, אַז מען זאָל דאָס סעקוועסטרירטע מאַטעריאַל בעפרייען פון אַרעסט.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונעריליכע קראַנקהייטען. ספעצ. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1317

Dr. Prybulski

זאַוואַדזקאַ 8, טעל. 25-38.

ווענערישע און האָר-הויט-קראַנקהייטען. מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַלען. נעמט אָן 9—1, 4—8 אָוו., דאַמען: 4—5

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1889

היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוונט.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אָוונד צו קליניק-פּריוועט. 1117

גדאַנסקאַ 31.

די רענאָמירטע שולע פאַר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ.

7-קלאַסיגע שולע פון פּ. קאַצענעלזאָן נאַחומאָב נייעגאַס 6 צווישען נאַוואָמיעסקאַ און ווסכאָדניאַ.

עס ווערען אָנגענומען אין אַלע קלאַסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאָהר שילער און שילערינס.

אַ ספעציעלער פאָרבערייטונגס-קלאַס פאַר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. אַ גרויסער פּראָגראַם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי-קודש ווערען געלערנט אונטער דער הנהלה און השגחה פון בערימטען אלטען למדן ר' בנימין יעקב קאַצענעלזאָן.

ביי דער שולע עקזיסטירט פאַר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאָהר

אַ פרעבעל-שולע / Freblówka

פּוילישע און העברעאישע לידער און לייכטע געשפּרעכען.

גימנאַסטיק מיט מוזיק. רידמישע טענץ. האַנד-אַרבייט.

אָנפאַנגס-לעהרע פון לעזען, שרייבען פּויליש און עברי (דאַוונען).

נאָכמיטאָג-שולע 50% ביליגער.

נאָכמיטאָג - פרעבעלשולע. 979

איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אָוונד.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

105) בעאַרבייט ספעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

קלמנ'ען האָט זיין קומענדיגע גרויסע קאַריערע שטאַרק אימפּאָנירט, ער האָט געחלומ'ט צו ווערען אַ גרויסע בעריהמטהייט, זאָל האָבען אַ שם אויף דער גאַנצער וועלט, ער האָט אָבער געוואוסט, אַז אין דערהיים ביי זיין פאָטער וועט ער דערצו נישט דערלעבען און איז אַלץ מעהר אַרונטערגעפאַלען אונטער'ן איינפלוס פון די מיסיאָנערען. ביז אין איין שענעם טאָג איז קלמן פערשוואונדען פון לאָדז, און מ'האָט נישט געוואוסט וואו ער איז אַהין געקומען.

צווישען די בעקאַנטע פון קלמנ'ען איז שוין פון לאַנג געווען פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז קלמן חבר'ט זיך צו פיל מיט די מיסיאָנערען און שטילערהייט האָבען זיך קלמנס חברים געשושקעט וועגען דער קאַטאַסטראָפע, וואָס קען פּאַסירען.

ווען קלמן איז פערשוואונדען געוואָרען פון לאָדז, האָבען די חברים פערשטאַנען וועגען וואָס ס'האַנדעלט זיך און וועגען דעם מודיע געווען קלמנ'ס פאָטער. אַלע בעמיהונגען אָבער צו געפינען קלמנ'ען האָבען צו גאָרנישט געבראַכט.

די מיסיאָנערען האָבען קלמנ'ען אָפּגעשיקט קיין ענגלאַנד. זיי האָבען אין איהם געהאַט אַ פעטען ביסען. קלמן איז געווען זעהר אַ פעהיגער און וואָלט געקענט אין דער צוקונפט דער מיסיאָנערישער אַרבייט זעהר פיל נוצען ברענגען.

קלמן האָט זיך אָבער מיט'ן שמד נישט אַזוי שטאַרק געאיילט, ער האָט זיך דערויף אַזוי לייכט נישט געקענט דעצידירען און האָט די שמד-צערעמאָניע אָפּגעשלעפּט פון טאָג-צו-טאָג.

קלמנ'ס פאָטער האָט אויך נישט געשוויגען, ער האָט בעשלאָסען אָנצווענדען אַלע מיטלען, כדי אַרויסצוראַטעווען זיין זוהן, פון די שאַרפע געגעל פון די נשמה כאַפּערס. וואָס האָט ער אָבער געקענט טון, ווען ער האָט נישט געוואוסט וואו קלמן געפינט זיך, און ווי געוועהנליך, ווען אַ יוד אין לאָדז איז געווען אין אַ צרה, האָט ער זיך געווענדעט צום לאָדזער רב. אַזוי האָט אויך געטון קלמנ'ס פאָטער.

דער רב האָט אויסגעהערט די געשיכטע, פערבראַכען מיט די הענד און געמאַכט קלמנס פאָטער שטאַרקע פאָרוואורפען, הלמאי ער האָט נישט אַכטונג געגעבען, דאָס זיין זוהן זאָל נישט געהען וואוהין מ'דאַרף נישט.

אָבער וואָס ס'איז געווען, איז פערפאַלען, דער רב האָט נאָכגעטראַכט וואָס צו טון, כדי אָפּצוראַטעווען קלמנ'ען, אויב דאָס איז נאָך בכלל מעגליך געווען. ר' אליהו חיים האָט פערשטאַנען, אַז די געסט פון וואַנען עס מעלדען זיך אַלע מיסיאָנערען איז לאָנדאָן. דעריבער האָט דער רב געהאַלטען פאַר העכסט וואַהרשיינליך, דאָס קלמן געפינט זיך אין לאָנדאָן. דער רב האָט דעריבער אָנגעהויבען צו אַרבייטען אין דער ריכטונג. ר' אליהו חיים האָט זיך תיכף געשטעלט אין פערבינדונג מיט'ן רב הכולל פון ענגלאַנד, איהם געשריבען די גאַנצע געשיכטע און געבעטען, אַז דער רב אין ענגלאַנד זאָל ווי אַמענערגישסטען נאָכזוכען צי צווישען די ענגלישע מיסיאָנערען געפינט זיך נישט קלמן ב. פון לאָדז, און צי איז שוין נישט אַמאָל די מיה אַנ'אומזיסטע, ווייל קלמן האָט שוין געקענט זיין גע'שמד'ט. צום גליק איז עס נישט אַזוי געווען.

דער רב הכולל אין ענגלאַנד האָט, בעקומענדיג דעם בריף פון ר' אליהו חיים'ען, גלייך זיך גענומען אויסצופאָרשען דעם ענין. ענדליך נאָך לאַנגע בעמיהונגען איז איהם געלונגען זיך דערוויסען, אַז קלמן געפינט זיך ווירקליך אין לאָנדאָן. צי ער איז שוין אָפּגע'שמד צי נישט, האָט דער לאָנדאָנער רב זיך נישט געקענט דערוויסען.

דער רב-הכולל אין ענגלאַנד האָט דעריבער אַוועקגעשיקט אַ בריף צום לאָדזער רב מיט די אַלע אינפאָרמאַציעס, וועלכע ער האָט געהאַט.

דער רב, בעקומענדיג דעם בריף האָט געהייסען, אַז דער פאָטער פון קלמנ'ען זאָל גלייך אַוועקפאָהרען קיין לאָנדאָן און איהם מיטגעגעבען אַ בריף צו קלמנ'ען מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

„קלמן, איך בעפעהל דיר, אַז דו זאָלסט תיכף אַהיימקומען, אַנגעטון זאָל ווערען פון דיר דער כישוף און זאָלסט זיך בעזינען וואָס דו טוסט".

מיט דעם דאָזיגען קליינעם בריוועלע און מיט אַ שווער האַרץ, איז קלמנס פאָטער אַוועק קיין לאָנדאָן. דאָרט האָט ער זיך געווענדעט צום רב הכולל און איהם געזאָגט, ווער ער איז. דער רב האָט איהם גלייך אינפאָרמירט וואו ער וועט קענען געפונען זיין זוהן, און ווי אַזוי ער וועט זיך קענען זעהן מיט איהם. די זעהונג איז אָבער נישט אַזוי לייכט אָנגעקומען, צו פיל האָט מען קלמנ'ען געהאַלטען אויפ'ן אויג, מ'האָט איהם אַפילו נישט געגעבען קיין פולשטענדיגע פרייהייט זיך צו בעוועגען.

(פאָרטזעצונג קומט)

כלאראפארמירטע בשעת א אפעראציע

דערצעהלט סודות, וואס דעקען אויף א מארד.

עס טרעפט, אז ווען א פערזאן איז אונטער כלאראפארם, ווען ער געהט אויף אנ׳אפעראציע, רעדט ער פון דעם טיפען שלאף ארו׳ס זאכען, וואס זענען נישט געשטויגען און נישט געפלויגען. אפט טרעפט אבער דאס מ׳רעדט ארויס קלאהרע זאכען, וואס מ׳וואלט נישט געזאגט ווען מ׳איז ביים פולען פערשטאנד אזא פאל האט פאסירט לעצטענס אין דזשארדזשיא.

מיט עטליכע מאנאטען צוריק איז געלעגען אין מאנטרעאל (קאנאדא) האספיטאל א געוויסע יולא סעמיולס, און באלד האט זי געדארפט געהן אויף אנ׳אפעראציע, אונטער כלאראפארם.

פרוי סעמיולס האט דורכאויס פערלאנגט דאס איהר מאן זאל זיין ביי איהר זייט, און ער איז געזעסען נעבען איהר האלטענדיג איהר ביי דער האנד.

דער כלאראפארם האט אנגעפאנגען צו ווירקען. פרוי סעמיולס קערפער איז געווארען שטייף. און דאן האט זי פלוצים אנגעפאנגען צו רעדען פון איהר טיפען שלאף. זי האט דערצעהלט אזוינס, וואס האט אלעמען, וואס זענען געשטאנען ארום איהר אויפגעשוידערט.

„איך קען מעהר נישט דעם סוד האלטען" זענען געווען איהרע ערשטע דיימליכע ווערטער, ווי מיט גרו׳ס אנשטרענגונג ארויסגעזאגט, „איך ווייס אלעס וועגען דעם. איך ווייס עס שוין דריי יאהר. יעצט מוז איך דערצעהלען — איך מוז".

די דאקטוירים ארום איהר זענען וואס אמאל מעהר ערשטוינט געווארען און איהר מאן איז שוין געווען נייגיריג צו וויסען וואס דער סו׳ד איז וואס האט געדריקט אויף זיין פרוי׳ס הארץ.

נאך עטליכע מינוטען שטילשווייגען האט זי ווייטער גערעדט.

„איך ווייס ווער ס׳האט געטויטעט דזשים לאנגסטאן" — יעצט וועל איך פילייכט שטארבען און איך וויל נישט מיטנעהמען דעם סוד אין קבר."

יעדער וואס האט געהערט די ווערטער האט געוואוסט וועמען זי האט בעמיינט. דזשים לאנגסטאן א בריוון-טרעגער איז ערמארדעט געווארען מיט 3 יאהר צוריק אויף א זעהר ברוטאלען אופן און זיין קערפער איז בעהאלטען געווארען אין אנ׳איינזאמען ארט.

אנפאנג האבען די דאקטוירים איהר נישט געגלויבט, זיי האבען געמיינט, אז זי רעדט בלויז פון היץ. נאר ביי איהר מאן האט עס אויפגעוועקט דעם אלטען פערדאכט, דאס זיין שווער ווייסט פון דעם מארד, און זיין טאכטער וויל איהם בעשיצען פון שטראף.

מעהר האט זי נישט גערעדט, און ווען די אפעראציע איז אריבער ערפאלגרייך איז זי אהיים געקומען. איהר מאן האט איהר אבער גארנישט דערצעהלט וועגען וואס זי האט גערעדט אין איהר שלאף. ער האט אבער בעשלאסען אויסצוגעפינען אויב זיין פערדאכט איז א גערעכטער.

אין עטליכע וואכען שפעטער איז ער צוגעגאנגען צו זיין פרוי און זי געפרעגט גאנץ פשוט, וואס זי ווייסט וועגען דעם מארד. זי איז געווארען אזוי דערשראקען, דאס זי איז געבליבען אהן לשון, דאן האט זי אויסגעבראכען אין א געוויין און איהם דערצעהלט דאס איהר פאטער האט עפיס צו טון דערמיט.

ער איז דאן געגאנגען מיט איהר צו א נאטאר און זי האט געשוואוירען דאס זי אליין האט בעהאלטען די האק, מיט וועלכער דער מארד איז בעגאנגען געווארען.

אבער טראץ דעם אלעם האט מען איהר נישט געגלויבט, און איהר סטייטמענט איז פערלעגט געווארען, און מ׳האט עס פערגעסען.

לאנגסטאן, דער ערמארדעטער, איז געווען זעהר פאפולער אינ׳ם דארף, וואו ער האט געארבייט און זיין מארד האט אויפגעהויבען א שטורעם. איינער פון זיינע פריינד מר. קעמפ איז געוועהלט געווארען אלס שעריף, בלויז אויף דעם בעדינג, דאס ער זאל אויספארשען די מערדער. ער האט איבערגעלעזען אלע אלטע דאקומענטען ביז ער איז געקומען צו דעם פון מרס. סעמיולס. ער האט לאנג געטראכט איבער דעם און געקומען צום בעשלוס, דאס ענדליך איז ער געווען אויף א שפור צום מארד.

דאן איז געקומען גאנץ אונערווארטעט נאך א שפאר צום מארד. דעטעקטיוו׳ן זענען פערביי געגאנגען א הויז, וואו דער מארד איז פארגעקומען, ווען די פרוי האט זיי אריינגערופען און זיי דערצעהלט, אז איהר מאן איז פערמישט אין מארד. זי האט עס געטון כדי נקמה צו נעהמען פון איהר מאן, ווייל ער איז ארומגעגאנגען מיט אנ׳אנדערע. מען האט איהם ארעסטירט צוזאמען מיט מרס. סעמיולס פאטער און נאך איינעם.

אויף דעם פראצעס האבען זיך ארויסגעוויזען די מאטיוען פון דעם מארד. יענע געגענד איז געווען פול מיט אלקאהאל-שמוגלערס — „מונשיינערס" ווי מ׳רופט זיי דארט. געגען זיי פיהרען א שטענדיגען קאמף די רעגירונגס אגענטען אדער „רעוועניוערס", און אין א געוויסען טאג האט מען געזעהן ווי לאנגסטאן רעדט מיט די „רעוועניוערס". דאס האט אויפגעהויבען א פערדאכט ביי די „מונשיינערס" אז ער דערצעהלט זייערע סודות.

פר. סעמיולס פאטער האט דאן בעשלאסען צו אנברעכען די ביינער דעם בריף-טרעגער יאן האט גענומען נאך 7 מענער צו הילף.

אבער ווען זיי האבען איהם געהאט אין זייערע הענד, האט זיך די בעסטיע אין זיי ערוועקט און זיי האבען איהם אזוי לאנג געשלאגען מיט שטעקענס, העק און זובינעס דאס ער איז געפאלען טויט. לויט זייער ערקלערונג אין געריכט האבען זיי נישט געהאט בדעה איהם צו ערמארדען.

אלע זעכס זענען אנערקענט געווארען שולדיג אין מארד צווייטען גראד, און פעראורטיילט געווארען צו לעבענסלענגליכע געפענגעניש. אין שטאדט אבער האט מען געשמועסט דאס מען האט זיי געדארפט שיקען ליבער צו דער תליה.

און ווען פר. סעמיולס וואלט נישט געווען גערעדט פון כלאראפארם, וואלט דער מארד נאך עד היום געווען א געהיימניס.

אלץ צוליב א שדוך.

(פון געריכטס-זאל).

א אינטערעסאנטער פראצעס איז די טעג פארגעקומען אין ווילנער אפעלאציע-געריכט.

אויפ׳ן בעשילדיגונגס-באנק איז געזעסען א מיטעליעהריגער קריסט, א וואלד-וועכטער, וועלכען מ׳האט געמשפט פאר נישט „עהרליך בעהאנדלען" א 15-יעהריג מעדעל, וואס האט שפאצירט אין וואלד.

די מעשה איז פארגעקומען אויף אזא אופן: אין איינעם פון די זומערדיגע פריהמארגענס איז דער וועכטער געריטען אויף א פערד דורכ׳ן וואלד און האט בעמערקט שפאצירענדיג א שעהנע 15-יאהריגע מעדעל, וועלכע איז איהם שטארק געפעלען געווארען. דער וועכטער איז אראפ פון פערד, פערפיהרט מיט איהר א הארציגען שמועס, אוועק מיט איהר שפאצירען אן א זייט, ביז די יונגע מעדעל איז געפאלען אלס קרבן פון דעם וועכטערס „ליבע". דער וועכטער איז דאן אנגעקלאגט געווארען צום געריכט, וועלכער האט פער׳משפט דעם פערברעכער אויף אייניגע יאהר טורמע.

דער פעראורטיילטער איז אבער פונ׳ם פסק-דין נישט צופרידען געבליבען און האט אפעלירט אין א העכערען אינסטאנץ. די טעג האט טאקע דאס אפעלאציע-געריכט דעם ענין בעטראכט פון דאס ניי. דאס רוב עדות האבען גערעדט נעגען דעם וועכטער, און ס׳האט געהאלטען דערביי, אז דאס געריכט זאל בעשטעטיגען דעם אורטייל. פלוצלונג האט זיך בעוויזען א דאקומענט לטובת דעם אנגעקלאגטען — א בריף, וועלכער איז געשריבען געווארען טאקע פון דער בעליידיגטער מעדעל אליין.

אין דעם דאזיגען בריוועלע שרייבט זי, אז זי האט זיך גארנישט גערעכענט, מען זאל איהם געבען אזא הארבע שטראף פאר אזא „קליינעם חטא", בפרט אז ער דער וועכטער, האט אייגענטליך גאר קיין בייז נישט געטון, ווייל זי אליין האט זיך גארנישט אזוי שטארק געקאמפעט. הכלל, איהם האט, נאך איהר מיינונג, געקומט העכסטענס א קליינע געלד-שטראף, אבער היות ווי דער וועכטער האט שוין גענוג געליטען, בעט זי מען זאל איהם בעפרייען.

דער דאזיגער „ידידי-בריוועלע" פון דער 15-יאהריגער געליבטער האט, נאטירליך, ארויסגערופען א סענסאציע אין זאל. אלע האבען מיט שפאנונג געווארט, ווי וועלען די שופטים פסק׳ענען, און באלד טאקע האט מען זיך דערוואוסט, אז דער אנגעקלאגטער איז פרייגעשפראכען.

אין געריכט-זאל האט מען זיך געוויצעלט, אז די דאזיגע טובה זאל די געליטענע האבען געטון דערפאר, ווייל זיי האבען ביידע מסכים געווען צו שליסען אנ׳אמת׳ן שידוך

צוליב א חתן איז אלץ כדאי.

א ריהרענדע חתונה פון א יודיש מיידעל.

א זעהר ריהרענדע יודישע חתונה איז לעצטען דינסטאג פארגעקומען אין לאנדאן. געשעהן איז דאס צוליב דעם, וואס בשעת די כלה איז אוועק אין דער שול צו חופה וקדושין, איז איהר מוטער געלעגען טויט אין איהר הויז.

מיט אייניגע טעג צוריק איז די כלה׳ס מוטער קראנק געווארען. פלוצלונג האט זיך איהר לאגע שטארק פערערגערט און מאנטאג בייטאכט איז זי געשטארבען. לויט דעם יודישען דין האט דאס אבער נישט געטארט זיין א שטערונג צו דער חתונה, וואס איז פון פריהער בעשטימט געווארען אויף דינסטאג, און בעת די טויטע מוטער איז נאך געלעגען אויף דער פאדלאגע אין דעם טרויער-הויז, זענען אלע אוועק אין שוהל, וואו עס האט שוין געווארט דער חתן און די איבריגע מחותנים.

עת די חתונה-צערעמאניע איז פארגעקומען אין דער שוהל, האט די כלה קוים געקענט איינשטיין אויף די פיס. איהר געוויין האט צובראכען די הערצער פון די אנוועזענדע, און ווען אויך איהר ברודער האט גע׳חלש׳ט, האט זיך דער עולם שוין מעהר נישט געקענט בעהערשען און ס׳האט אויסגעבראכען א ביטער געוויין.

אין וואלד פון לידענשאפטען.

(ראמאן).

325)

הונדערטער מענשען האבען זיך א ווארף געטון צו דערפילען דעם בעפעהל פון דעם סענאטאר ריבואם, און אין עטליכע מינוט ארום האט מען שוין פון דעם פולווער-טורעם ארויסגעקויקעלט א פולווער-פאס, און צוגעקוילערט זי צום סאמען ברעג טייך.

— וואס ווילט איהר טון? — האט באטיאני אויסגעשריגען צוזעהענדיג די צוגרייטונגען — משוגעים! איהר ווצט דאך אונז נישט.. ס׳איז דאך א מורא׳דיגער טויט...

— בינדט צו ביידע פערברעכער צום פעסעל!

אין דעם זעלבען מאמענט האט מען אונטערגעכאפט באטיאני׳ן מיט ברונא׳ן און אוועקגעזעצט זיי אויף דער פאס, ווי אויף א רייט-פערד; די הענד זייערע זענען געבליבען פערבונדען אויף הינטען, און די פיס, וואס זענען נאכגעהאנגען איבער ביידע זייטען פון דער פאס, זענען אויך געווען פערבונדען, און צוגעפעסטיגט צו איהר מיט שטארקע שטריק.

— טראגט אפ די פאס אין דער לאדקע, וואס שטעהט דארט ביים ברעג! — האט דער סענאטאר בעפוילען — מיר וועלען זי אוועקלאזען מיט׳ן שטראם אין דער מיט פון טייך, און דאן ערשט וועלען מיר זי אויפרייסען.

מען האט אונטערגעכאפט תיכף די פאס מיט ביידע פער-משפט׳ע צום טויט און אפגעטראגען זי אין שיפעל אריין.

מיט אויגען בלוט-פערגאסענע האט באטיאני געקוקט פאר זיך; זיינע ליפען זענען געווען צוזאמענגעקלעמט; ער האט זיך געגעבען די מיה מיט א בעוועגונג אפילו נישט ארויסצואווייזען זיין מורא׳דיגען פחד.

— ניין, ער וועט עס נישט נאכגעבען, אז די פינסטערע מאסע זאל פון איהם חוזק מאכען! ער וועט נישט געבען די געלעגענהייט, מ׳זאל איהם זעהן, דעם גראף באטיאני א ציטערענדיגען פאר אימת מות! ער וועט שטארבען, ווי א העלדישער דרייסטער מאנספערשוין!

ברונא׳ס ליפען האבען געשעפטשעט א תפלה, זיינע אויגען זענען געווענדעט געווען צום הימעל; ער האט דארט איצט געזעהן אנ׳אנדערע בעסערע וועלט, און גאט אליין, וואס איז געווען ארומגערינגעלט פון מלאכים.

מען האט דאס שיפעל אפגעבונדען; א פאר שטארקע שטויסען מיט א ווערסלע, און זי איז שוין צוזאמען מיט איהר לאדונג — די פולווער-פאס און צוויי צום טויט-פעראורטיילטע מענשען — געווען אין מיטען טייך.

ביני לביני האט דער סענאטאר צוגערופען צוויי זעלנער, וועלכע זענען געשטאנען אויף דער וואך ביים פולווער-טורעם.

— זענען אייערע ביקסען אנגעלאדענט?

— אנגעלאדענט! — האבען געענטפערט די זעלנער.

— גוט! איצט ליידיגט אפ דעם ברעג! — האט ער זיך געווענדעט צום המון — רוקט זיך אפ ווייטער; און איהר, זעלנער, צילט אין דער פאס, וועלכע דארף אויפגעריסען ווערען פון אייערע קוילען!

ס׳איז ווידער געווארען טויט שטיל; דער המון האט זיך צוריקגעצויגען פון ברעג, כדי דער אויפרייס זאל איהם נישט שאטען.

ביידע זעלנער האבען זיך אוועקגעשטעלט ביי די טרעפען. אויבען זענען געשטאנען דער סענאטאר ריבואם, אדעלינא בארבעריני און דער יונגער לייטענאנט בענסבערג.

דער לעצטער האט א קאמאנדעווע געטון:

— צילען! פערטיג פלי!

צוויי שאסען האבען אפגעהילכט אין דער לופטען.

עס האט זיך דערהערט א פייף פון די קוילען.

זיי האבען א פליה געטון איבער׳ן וואסער, און מיט א קנאק אריינגעטראפען אין דער פולווער-פאס..

אלע האבען גערעכענט, אז אין דעם זעלבען מאמענט וועלען אין דער לופטען א פליה טון די צעריסענע קערפערס פון די צוויי פעראורטיילטע פערברעכער, אז א גאנצער האגעל פון שפליטער וועט בעדעקען די מאלדאווע, און א גרויסער פלאם וועט בעווייזען, אז די פער׳משפט׳ע האט געטראפען דער גערעכטער פסק.

דאס האט אבער נישט פאסירט.

אין מיטען טייך איז זיך רוהיג ווייטער געשוואומען דאס שיפעל מיט דעם פולווער-פאס און די צוויי געבונדענע מענשען.

דער ווילדער חוזק׳דיגער געלעכטער פון באטיאני׳ן האט בולט געוויזען, אז די פער׳משפט׳ע לעבען נאך.

אלע האבען קלאהר און דייטליך געהערט, ווי דער אונגאר האט זיך געמאכט ס׳געלעכטער פון דער גאנצער זאך, ווי ער האט קאסאוועס געטריבען פון דעם איבערראשטען המון, און ווי ער האט געשריגען:

— איהר האט געבען א טעות געהאט, ליבינקע בירגער, פון פראג! דער פולווער, וואס געפינט זיך אין אייער לאגער איז סאמע געוועהנליכער געלער זאמד, און נישט מעהר! די צושטעלער אייערע, די „פאד-יאטשיקעס" האבען זיך שוין וועגען דעם געזארגט!

דערהערענדיג, ווי מען האט זיי אפגענארט, האבען די טויזענדער מענשען ביים ברעג אנגעהויבען צו שיטען וויסטע קללות, צו פילדערען.

זייער געפילדער איז אבער פלוצים איבערגעשלאגען געווארען פון נאך הילכיגערע געשרייען, פון נאך א גרעסערען געליארעם, וואס האט זיך געטראגען פון יענער זייט טייך!

עס האט זיך דערהערט דאס שאלען פון טראמפייטען, דאס דריבנע שרויטען פון די פייקלעך, דאס טרישטשען פון ביקסען.

אין דער זעלבער צייט האט זיך דער ווייטער טאל, וואו עס האט זיך געפונען דער פרייסישער לאגער פערצויגען מיט א רויטען שרפה-אפגלאנץ, וואס עס איז געווען א בעוויז, אז עס האט פאסירט עפיס אונגעוועהנליכעס.

דער המון ביים ברעג איז א ווייל געבליבען שטעהן, ווי פערגליווערט; קיינער האט שוין נישט אכטונג געגעבען אויפ׳ן שיפעל מיט די פער׳משפט׳ע פערברעכער; קיינעם האט שוין נישט אינטערעסירט די פראגע, צי איז נאר די פאס געווען פערפולט מיט זאמד, צי דער גאנצער פולווער-לאגער פון פראג.

אלעמענס אויגען זענען געווען געווענדעט אויף דעם ענטגעגענאיבערדיגען ברעג, אויך דעם ווייטען טאל.

מיט א טויבען שעפטשען איז ארויסגעפלאטערט די פראגע:

— וואס איז געשעהן? וואס האט פאסירט אויף דער אנדערער זייט?

דער טומעל אין געליארעם דארטען איז אלץ שטארקער געווארען; איצט האט זיך שוין דייטליך געלאזט הערען דאס ווייטע דונערען פון הארמאטען, דאס קלימפערען פון שווערדען, דאס הויכע טופען פון דער אנקומענדער קאוואלעריע.

פריידיגע, התלהבות׳דיגע קולות האבען אנגעפולט די לופט,

(פארטזעצונג קומט)

TEATR-ŚWIETLNY „NOWOŚCI"

Piotrkowska, róg Głównej

הײנט און פאלגענדע טעג!

אויף דער בינע.

WANDA NARKIEWICZ וועט אויספירן די נייעסטע סענק.
BOLESŁAW BOLIŃSKI אויסגעצייכנטער הומאָריסט.
ZOFJA DOBROŃSKA פרעהליכע לידער. J. MANOLI אימיטאַ-
טאָר פון שטימען פון פייגל. Duet ESWEST קעניגען פון גלעטשער.

גרויס סאנזורענצלאז פראגראם!

אויפ'ן עקראַן: די קעניגין פון די מאסען קעניגין פון אלע עקראַנען MARY PICKFORD

אין בילד „דער קליינער לארד"

פראַכטפולער פילם אין 12 אַקטען. אָנהויב פון סעאַנסען 5 נ"מ

צו פרייזן פון 30 גר., 60 גר. און 75 גר.

עס פאָדערט קיין אמעריקא

אויף אַ חודש צייט צו האַנדעלס-צוועקן אַ'אָנגעזעהענער און פער-
אַנטוואָרטליכער מענש, וועלכער נעהמט זיך אונטער גלייכצייטיג צו אינ-
טערווענירען ביי הרובים און בעקאַנטע וועגען ערטײלען
באַלדיגע אונטערשטיצונג די פערבליבענע אין
לאַנד פאַמיליעס.

די אַלע, וועלכע האָבען וועמען עס איז אין ניו יאָרק אָדער אין טשי-
קאַגאָ, בעט מען אין זייערע אייגענע אינטערעסען ווענדען זיך צו

M. Hoff, Katowice, Stawowa 11.

מען דאַרף ביילעגען פאַר 16 גראָשען פאָסט-מאַרקען אויף פאָרטאָ 870

!יודען פערשפעטיגט נישט

שרייבט איין אייערע קינדער אין דער שולע „בית יעקב" ציגעלנ. 24

נאָר ביז'ן 31. אויגוסט איז צייט איינצושרייבען; נאָך דעם טערמין וועלען קיין נייע שילערינס נישט אָנגענומען ווערען.
די שילערינס פון פערגאַנגענעם יאָהר מוזען זיך מעלדען ביז'ן 25. אויגוסט, אויב נישט—פערלירען זיי זייערע
פלעצער אין שולע. | אַלע נייע אָנגענומענע שילערינס דאַרפען זיך שטעלען צום עקזאַמען אויף די יודאַאיסטישע למודים
דעם 24-טען אויגוסט 3 נייכמיט'ג. | צום נייעם שול-יאָהר ווערען געעפענט יודיש-העברעאישע אָווענד-קורסען
פאַר ערוואַקסענע, ווי אויך אַ העכערער סעמינאַר-קורס לויט'ן פראָגראַם פון „בית-יעקב"-סעמינאַר אין קראָקאָ. | ביי דער
שולע ווערט אויך געעפענט אַ פרעבעל-שולע פאַר קינדער פון 4 ביז 7 יאָהר. | איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען טעגליך
פון 5—7 אָווענד אין קאַנצעלאַריע פון דער שולע צעגעלניאַנאַ 24.

דאָס דירעקטאָריום פון דער שולע „בית יעקב".

991

7 קלאַסיגע פריוואַט-שולע

עם ז ילדים

פון ש. שולדענריין, פּאָלודניאָווא 29.

שילער אָנמעלדונגען טעגליך פון 10 ביז 2 און פון 4 ביז 6 אָווענד.

192

SZKOŁA PRZEMYSŁOWA

T-wa Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród żydów w Łodzi

Pomorska 48/50.

עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען פון קאַנדידאַטען אין אַלע אַב
טיילונגען טעגליך פון 10 ביז 2 אַ זייגער נאָכמ.

די עקזאַמענס קומען פאָר דעם 1-טען סעפּטעמבער 8
אַ זייגער אין דער פריה. שילערס פון דער שולע דאַרפען זיך מעלדען צום
איינשרייבען דעם 1 טען סעפּטעמבער.

262

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דער גרעסטער אויסוואַל פון געבעטע שטיהל

פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאַסאָנען, אויך
זעמטליכע טאַפּעצירער-אַרבייט, ווי: מאַטראַצען,
לאַוועקעס, אַטאָמאַנס, רונדע טישלעך, גאַנדאַלקעס, איז נור
צו בעקומען אַמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי

י. א. וואָיטשעכאָווסקי,

נאַוואָמיעסקאַ 10, 10.

עס ווערען געזוכט טיכטיגע אינקאַסענטען פאַר אַ אינסטיטוציע.

אָפּערטען אָבצוגעבען אין רעדאַקציע אונטער „פעראיין"

ערקלערונג.

זוכענדיג 25 אַגענטען צו דער פערשפרייטונג פון לעצטען
סעזאָן-אויפטו נייע-יאָהרס ווינש-קאַרטלעך מיט
פאָטאָגראַפיעס, האָט צו מיין בעדויערען על-פי טעות
געפעהלט ביי דער אָנגעגעבענער אַדרעס דאָס וואָרט „צו
ערפאַהרען", איך ערקלער, אַז בענעדיקט האָט צום
אַנאָנס פון זונטאַג, דעם 22-טען דעם מינדעסטען שייכות
נישט, די צאָהל פערשפרייטער זענען שוין אָנגענומען
און מעהר איז נישט נעהטיג.

263

בעמערקונג! צוליב דעם גרויסען אינטערעס און נייעס קען מען
די ווינש-קאַרטלעך זעהען אין די וויטשאַוועס ביי דער פאָטאָגראַ-
פיע-אַנשטאַלט פאָטאָגראַפיע „סטודיאַ", פּוּלנאָצנאַ 29

וואַרנונג!

אַזוי ווי עס האָט זיך בעוויזען איינאַרדנונגען זו
אַ פריז-געבאַקענעם פעראיין מיט דעם נאָמען „יותן
לחם" אויף שרעדניאַ 18 און זי רופט אַ פערזאַמלונג
אין לאָקאַל פון פישער-פעראיין אויף דינסטאָג, דעם
24 אויגוסט, ערקלעהרען מיר, אַז קיינער וועט נישט
אריינגעלאָזען ווערען, ווייל מיר האָבען זאָלכעס נישט
ערלויבט. מיט אַכטונג

אין נאָמען פון פישער-פעראיין

יואל לאַבאָבינסקי.

276

בעקאַנטמאַכונג

דאָס חדר יסודי התורה השלישי קילינסקי 116

מאַכט בעקאַנט אַז צום נייעם שול יאָהר ווערען שוין
איינגעשריבען קינדער אין אַלע קלאַסען טעגליך פון
8 פריה ביז 8 אָווענד אין די קאַנצעלאַריע פון חדר.

8-io kl. Gimnazjum human. Żeńskie „WIEDZA"

w Łodzi, ul. Wschodnia 62.

דאָס איינשרייבען פאַר נייאייטרעטענדע שילערינס נעהמט
אין דער סעקרעטאַריאַט פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 6.
די אייטרעטס-עקזאַמענס לויט לעקציאָנס-
סיסטעם וועלען זיך אָנפאַנגען אין סעפּטעמבער.

B. Judelewicz דירעקטאָר. 256

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

אין טאָמער יאָ זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ
פעטריקאָווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט
אַלערליי ביזנעס לויט'ן אומזיסט, קלאָווערס,
ואבעזפיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין
פוילען, אַפעלאַציעס, אַפאַזיציעס. אַדמיניסטראַ-
ציעס. רעסוראַנט- וועגען קאָנצעסיעס
אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, בימעס זן אַלע פּאָ-
ליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטו-
טען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען
דאַראַטיזיעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך
איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

503

שנעל, רעעל און ביליג!

אכטונג! אין מיין ערשטקלאַסיגער אכטונג!

קירזשנער

ווערען אָנגענומען זעמט-
ליכע פעלץ-אַרבייטען.
בעשטעלונגען ווי אויך בעשטעלונגען פון אייגענע וואַרען
צו ביליגע פרייזען און גוטע בעדינגונגען.

מ. שאליט, פעטריקאָווער 33

דער בעוואוסטער פּענסיאָנאַט „זדראָוויע" אין לאַסק

בלייבט עפענט איבער די ימים טובים,
און נעהמט אָן גייע געסט צו רעדוצירטע פרייזען.

מיט אַכטונג יאַקובאָוויטש.

175

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע זיידענע טליתים כמו
טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספער-
טיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. צימערינאָווסקי, קאַמיענאַ 4,

אין צווייטען שטאָק. קומט און איבערצייגט אייך!

863

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

8-טונג! יהי אור! 8-טונג!

ווער עס וויל האָבען אַ ליכטיג לעבען
זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

מ. זענדער, לאָדז,

פּלאַץ-וואָלנאָשטשי 9 (פראָנט געוועלב)

דאָרט בעקומט איהר אַלערליי עלעקטראָטעכנישע אַרטיק-
לען ווי אויך זעמטליכע עלעקטרישע לעמפלעך פון דער
בעסטער מאַרקע. כ'נעם אויך אָן אַלערליי עלעקטרישע
אַנלאַגען, קאָנצעסיאָנירט דורך דער עלעקטראָווניע.

מיט אַכטונג

מ. זענדער, פרייהייטס-פּלאַץ 9.

אַ גרויסער אויסוואַהל שירם

— פון —

אין שטעקענס

מיט 25 פראָצ. ביליגער, ווי איבעראַל!

צו בעקומען אין וואַרקשטאַט פון

ס. פינענבוים,

19 נאַרוטאָוויטש 19.

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּאַראַטורען, ווי אויך איבערציהען.

324

געדענקט די אַדרעס: נאַרוטאָוויטש (דזיעלנאַ) 19.

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר מעבעל

דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו.

צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל-געוועלב, (פּרזיוואַס-וואוינונג שענקעוויטש 29
ביי מיר איז שטענדיג פאַרשיד. גענוצטע מעבעל
אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

1374

בעריכטיגונג.

אויף דעם אַנאָנס אין „נ. פ." אַז איך טאַמבורירע סווי-
טערס צו 80 גראָשען ערקלעהר איך, אַז ס'איז נישט געווען
מיין איניציאַטיווע. נ. וואַלדמאַן, וסכאָדניע 50
גלייכצייטיג קענען זיך מעלדען טאַמבוריר-געזעלען 269

אַבויד

אין דאַבראָניצקים-האַלע
אין פּראַג איז ביליג אַ עק-
צוגעבען אָפּערטען אין די
אַדמיניסטראַציע פון די
צייטונג אונטער ליטערע a

צו פערקויפען אַ קנאָפּ-לאָך

מאַשין צו וועש. סיסטעם
גוטמאַן ביי בלאַהשטיין
31 פּיעטריקאָווער 31
דאָרט איז צו פערמיטען פיר 2
פרײלײנס צו שלאָפען. 264

א מעבלירטע צימער

ווערט געזוכט פאַר אַ יונג
קינדערלאָזעס פאָר פּאָלק אין
געגענד פון נאָוואָמיעסקאַ —
אַלטשטאַט. אָפּערטען בעט אָב-
צוגעבען אין פאָלקסבלאַט אונ-
טער „באַלד". 272

אַקריוויץ-מאַשין

צו ניי-גאַרן ווערט געזוכט צו
קויפען אין גוטען צושטאַנד.
שולע, וסכאָדניע 49
אין רעסטאָראַציע.

איונגער

זוכט אַ פּאָסטען
אָדער אַ געשעפט
אָפּערטען אונטער „פ".

גענעז בעלוינונג!

פאָהרענדיג מיט דער באַהן
איבער זגערזש האָב איך אי-
בערגעלאָזט אויף דער באַהן,
וואָס געהט נאָך קאַליש אַ
טלית, תפילין
מיט אַ חומש און ווייסע וועש.
דער עהרליכער פינדער ווערט
געבעטען אָבצוגעבען אין
סלאָנימער שטיבעל
19 קילינסקאַ 19

אַ דזערגאַניסט

ווערט זאָפאָרט געזוכט
ביי קאַליסקי
פּאָלודניאָווא 6.

אַ פראַקטיצירטער פאַ-

בריקאַנט וועלכער בעזיצט
אין פוילען גאַנץ אַן'אייגענע
קראָפט-פאַבריק און אַ אייגענע-
פיהרט געשעפט מיט קונדשאַפט
זוכט אַ שותף מיט אַ סומע
פון 2000 ביז 3000 דאָלאַר.
אָפּערטען אָבצוגעבען אין די
צייטונג א. נ. „פאַבריקאַנט"

שייטלען

פון פרימאַ האָר, פערש,
קאַמיענאַ 5, 2-טן הויף
ביי בצלאל פאַרושוצקי.

אַבאָנעמענטס-פרייז;

אַנאָנסען - פרייז:

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 6.